Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.50 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

STUDIJSKA KNJ. RAVNE na Kor.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXV. Celovec, petek, 24. julij 1970 Štev. 29 (1463)

Avstrija in EGS

Dolgoletna prizadevanja Avstrije, da bi dosegla poseben sporazum z Evropsko gospodarsko skupnostjo, so se — kakor je razvidno iz tozadevnih poročil — spet premaknila za korak naprej. Ministrski svet evropske skupnosti je namreč v torek po večurnem posvetovanju naročil komisiji EGS, da do septembra pripravi osnutek mandata za začetek pogajanj med EGS in Avstrijo o sklenitvi interimskega sporazuma.

Kako velik (ali tudi majhen) je korak, ki ga je s tem napravila Avstrija na poti do sporazuma z EGS, trenutno še nihče ne ve. Vsekakor je avstrijski zunanji minister dr. Kirchschläger v tej zvezi poudaril, da ni nobenega vzroka za pretirano navdušenje, čeprav iz sedanjega sklepa v Brusiju izhaja, da dosledna politika lahko privede do pozitivnih rezultatov.

Začetek »odkritih pogovorov«

med Sovjetsko zvezo in Zahodno Nemčijo

V nedeljo bo odpotoval zahodnonemški zunanji minister Walter Scheel na čelu zahodnonemške delegacije v Moskvo, kjer bo v ponedeljek začel — kakor se je izrazil kancler Brandt — „odkrite pogovore" s sovjetskimi voditelji. Pri tem bo šlo pravzaprav za pogajanja za sklenitev sporazuma, s katerim bi se obe državi odpovedali uporabi sile v medsebojnih odnosih, z drugimi besedami: za normalizacijo in izboljšanje teh odnosov.

Podlago za sedanja pogajanja med Bonnom in Moskvo bo predstavljalo gradivo, ki sta ga skupaj pripravila na uvodnih pogovorih v Moskvi sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko in zahodnonemški državni sekretar Egon Bahr. To je posebej poudaril tudi kancler Brandt, ki je s tem zavrnil obtožbe krščanskodemokratske opozicije, katera sedaj bonski vladi očita, da se minister Scheel v Moskvi sploh ne bo več pogajal, marveč bo samo še podpisal sporazum, ki da sta ga dosegla Gromiko in Bahr. V resnici pa so, kakor je izjavil Brandt, pripravljeni le glavni elementi predvidenega sporazuma, medtem ko bodo morali o samem sporazumu šele razpravljati.

Sicer pa krščanskodemokratska opozicija sploh zelo negativno ocenjuje „vzhodno politiko" sedanje bonske vlade ter ji očita, da izdaja temeljne nemške interese. To odklonilno stališče sega tako daleč, da CDU niti ni hotela imenovati svojega predstavnika, ki naj bi skupno z zastopniki ostalih v parlamentu zastopanih strank spremljal zunanjega ministra Scheela v Moskvo.

Je pa seveda veliko vprašanje, kaj bo desničarska opozicija dosegla s svojo trmo. Upoštevati je treba, da Bonn svojega sedanjega koraka v smeri ureditve odnosov s Sovjetsko zvezo ni napravil osamljeno, marveč v sporazumu s svojimi zahodnimi zavezniki. Minister Scheel je namreč pred nedavnim obiskal še London in Washington, malo prej pa razgovarjal tudi s Francozi; povsod je dobil privolitev za razgovore v Moskvi, kamor bo v nedeljo odpotoval — kakor je sam naglasil — „trdno prepričan, da ima vso podporo zahodnih zaveznikov" glede sklenitve sporazuma o odpovedi uporabe sile v odnosih med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

O poteku in zlasti o uspehih bližnjih pogovorov ali pogajanj v Moskvi je seveda še preuranjeno govoriti. Toda že dejstvo samo, da bo končno le prišlo do tega dialoga, dovolj jasno dokazuje, da se je v gledanju na ta vprašanja marsikaj spremenilo na boljše in da danes — to velja zlasti za Bonn — ne prevladujejo več nekdanja trmasta stališča. To je moral priznati celo vzhodnonemški predsednik Walter Ulbricht, ki je dejal: „Odkar je bila ustanovljena nova vlada v Bonnu s kanclerjem Willyjem Brandtom na čelu, je opaziti, da nekoliko bolj priznava stvarno stanje."

SLOVENSKO USTAVNO SODIŠČE:

Dvojezično šolstvo

ni v nasprotju z republiško ustavo

Kakor smo v našem listu že obširno poročali, se je ustavno sodišče SR Slovenije prejšnji mesec bavilo s problemom dvojezičnega šolstva v Prekmurju. Takrat je sodišče na javni obravnavi sklenilo, da bo odločbo izdalo pismeno. Ta odločba je bila objavljena zadnjo soboto.

Ustavno sodišče SR Slovenije je ugotovilo, da republiški zakon o šolah z italijanskim oziroma madžarskim jezikom in o dvojezičnih šolah ni v nasprotju z republiško ustavo, čeprav so v zakonu oziroma v njegovem izvajanju bistvene pomanjkljivosti.

V zvezi z ugotovljenimi pomanjkljivostmi tega zakona je ustavno sodišče poslalo svoje predloge in mnenje skupščini SR Slovenije. Sodišče navaja, da sedanji model dvojezičnih šol ne upošteva dovolj objektivnih in subjektivnih okoliščin v Prekmurju. Ustavno sodišče predlaga skupščini, naj z zakonom določi področja z več narodnostmi, da bo mogoče zagotoviti dosledno enakopravnost jezikov v javnem in družbenem življenju.

S tem se je končal večmesečni postopek, ki ga je sprožila skupina prebivalcev Lendave s trditvijo, da zakon, ki na področju z več narodnostmi določa obisk dvojezičnih šol, krši ustavne pravice državljanov ter še posebej staršev in otrok slovenske narodnosti. Po mnenju ljudi, ki so sprožili postopek, so učenci prikrajšani, ker si ne morejo pridobiti temeljne izobrazbe v materinem jeziku.

Najvišje sodišče Slovenije pa je po temeljiti proučitvi celotnega problema zdaj odločilo, da ti pomisleki niso utemeljeni in da zakon o dvojezičnem šolstvu ni v nasprotju z ustavo.

Tudi Moskva in Peking

začenjata normalizirati svoje odnose

Še pred tedni so politični izvedenci, ki opazujejo razvoj odnosov med Sovjetsko zvezo in LR Kitajsko, kot dokaz za „sicer počasno, a vztrajno izboljševanje" teh odnosov navajali samo negativistične argumente, namreč primere, ko se je ena ali druga stran vzdržala medsebojne polemike. V zadnjem času pa se je pridružil tudi pozitivističen argument: po treh letih prekinitve bosta Sovjetska zveza in Kitajska ponovno izmenjali veleposlanike.

Najprej je sovjetska vlada imenovala za svojega novega veleposlanika Vladimira Stjepakova, ki pa je moral tri mesece čakati na privoljenje iz Pekinga. Toda ob tej priložnosti v Pekingu niso priznali le sovjetskega predstavnika, marveč so hkrati imenovali tudi svojega veleposlanika v Moskvi. Novi kitajski ambasador bo Liu Hsin Čuan, bivši pomočnik kitajskega zunanjega ministra.

S tem imenovanjem sta obe državi izpolnili vrzel, ki je zazijala v medsebojnih odnosih leta 1966, ko sta Moskva in Peking odpoklicala svojega predstavnika. S tem seveda še ni rečeno, da se je politična vsebina spora med obema državama spremenila; vsekakor pa je otopela ost, ki je nekaj let dajala ton ne le odnosom med Sovjetsko zvezo in Kitajsko, marveč tudi širšemu političnemu prostoru v svetu.

V političnih krogih zdaj seveda živahno razpravljajo o tem, kdaj in kakor se je začel tajati led, ki je več let prekrival odnose med Moskvo in Pekingom. Večina nagiba k mnenju, da je bila prelomnica lani 11. septembra, ko se je predsednik sovjetske vlade Kosigin na povratku s pogreba severnovietnamskega predsednika Ho Ši Minha za nekaj ur ustavil v Pekingu, kjer se je pogovarjal s predsednikom kitajske vlade Ču En Lajem. Čeprav je takrat večina zahodnih komentatorjev skušala prikazati to „leteče srečanje" kot Canosso, iz katere se je Kosigin vrnil domov popolnoma praznih rok, je danes jasno, da je prav ta kratki postanek sovjetskega premiera v kitajski prestolnici prispeval k temu, da se je led sploh začel tajati.

V odnosih med Sovjetsko zvezo in LR Kitajsko se torej kažejo otipljiva znamenja „politične odjuge". Zaenkrat gre to še zelo počasi, toda prvi korak je narejen in s tem so ustvarjeni tudi pogoji, da mu bodo sledili še nadaljnji.

Obletnica ženevskih sporazumov

Ta teden je minilo šestnajst let od dneva, ko se je v Ženevi končala mednarodna konferenca o Indokini s podpisom sporazumov, ki naj bi narodom Vietnama, Laosa in Kambodže odprli pot miru, svobode in neodvisnosti. Da so ti sporazumi v resnici ostali le kosi papirja, kažejo dogodki, ki so v teh letih zajeli Indokino in jo pahnili še naprej v krvave boje.

Ob obletnici podpisa ženevskih sporazumov so mnogi časopisi objavili posebne članke. Tako tudi moskovska Pravda, ki je ugotovila, da je ameriški imperializem preprečil izvajanje sporazumov in pahnil narode Indokine v krvav pokol. Pravda meni, da pomenijo dejanja Amerike v Indokini „nepretrgano verigo kršitev ženevskih sporazumov" ter izpodbija pravne osnove, s katerimi bi hotela Amerika opravičiti svojo agresijo. List pravi, da se Washington sklicuje pri tem na tri „dokumente", ki pa nimajo nobene juridične vrednosti.

● Leta 1954 — piše sovjetski dnevnik — je takratni ameriški predsednik Eisenhower poslal južnovietnamskemu predsedniku Ngo Dinh Diemu pismo, v katerem se je Amerika obvezala, da bo „pomagala" Južnemu Vietnamu. To pismo, ki z vidika mednarodnega prava nima nobene vrednosti, je potem Washington izkoristil, da bi opravičeval enostransko vmešavanje v notranje zadeve Južnega Vietnama.

● Deset let pozneje — pravi moskovka Pravda — so v Washingtonu izdelali drugi dokument, tako imenovano „Tonkinško resolucijo", ki je prav tako poneverjena in jo je zdaj ovrgel celo sam ameriški senat. Kljub temu pa je ta poneverjena resolucija pomenila začetek letalske vojne proti Severnemu Vietnamu.

● Kot tretji „dokument" omenja Pravda govor predsednika Nixona od 30. aprila letos, ko se je začela invazija Kambodže. Ta „dokument" pomeni očitno kršitev vseh pravil mednarodnega prava.

Potem piše Pravda o dejavnosti osvobodilnih sil v Indokini ter poudarja zakonitost zahteve indokitajskih narodov: „napadalec, ki je kršil ženevske sporazume, mora odiiti!" List svoj članek ob 16. obletnici podpisa ženevskih sporazumov o Indokini zaključuje z zagotovilom, da uživajo narodi Indokine podporo „Sovjetske zveze, mednarodnega komunističnega gibanja in vseh, ki so jim pri srcu mir, neodvisnost in svoboda".

Svet je slišal glas mladih

Na sedežu OZN v New Yorku je bil — kakor smo v našem listu že poročali — prvi svetovni mladinski kongres, ki ga je ob svojem 25-letnem jubileju sklicala Organizacija združenih narodov. OZN je sklicala ta kongres zato, da bi slišala avtentični glas mladega rodu, da bi slišala mnenje mladih o najvažnejših problemih današnjega sveta in človeštva. Po devetih dneh živahnih razprav se je kongres zaključil in o njem lahko ugotovimo: Svet je slišal glas mladih.

Kakšen je bil ta glas mladih? Najboljši odgovor na to vprašanje je v dejstvu, da je na kongresu spregovorila mladina, tista mladina, ki se ne boji nikakršnih avtoritet in tudi ne avtoritete OZN. Zato je ta mladina spregovorila brez strahu in brez olepšavanja. Zelo jasno je povedala, da mladi rod ni zadovoljen s sedanjim stanjem po svetu. Toda beseda mladine ni bila le beseda kritike. Na kongresu je mladi rod namreč tudi povedal, da razmišlja in išče izhod iz zagate človeške civilizacije in političnih razprtij. Povedal je, da tega izhoda ni mogoče najti v sporih in vojnah, marveč ga je treba iskati v mednarodnem sodelovanju, zasnovanem na demokratičnih in enakopravnih odnosih.

Svoje poglede na svet in njegove probleme je kongres izoblikoval v vrsti resolucij, med katerimi nedvomno zavzema prvo mesto zaključno sporočilo kongresa letošnjemu jubilejnemu zasedanju glavne skupščine OZN. V tem sporočilu je mladina obsodila blokovsko politiko ter politiko pritiska in vmešavanja v notranje zadeve drugih dežel, hkrati pa izrazila zahtevo po samostojni suvereni politiki vseh narodov sveta in po mednarodnem sodelovanju na enakopravnih osnovah.

Mlado generacijo pogosto obtožujejo, da samo odklanja sedanji svet, da samo kritizira in zavrača vse, kar je bilo ustvarjenega doslej. Na tem kongresu pa se je pokazalo, da imajo mladi ljudje zelo jasne predstave in predloge v zvezi s tistim, za kar se pozitivno zavzemajo. Da pa se mladina pozitivno zavzema tudi za aktualna politična vprašanja, kažejo zaključki tega kongresa. Med drugim je kongres zavrnil blokovsko politiko ter obsodil primere omejene suverenosti. Pozval je članice OZN, naj znova potrdijo in spoštujejo načela neodvisnosti in suverenosti ter enakopravnosti držav, kakor tudi načela o nevmešavanju. Odločno je obsodil vsako agresijo v kakršnikoli obliki in v tej zvezi konkretno zahteval konec ameriške agresije v Indokini ter umik ameriških čet; zahteval je takojšen umik izraelskih čet s zasedenega arabskega ozemlja in priznal pravico Palestincem do samoodločbe kakor tudi pravico do ustanovitve posebne palestinske države; pozval je Sovjetsko zvezo, naj umakne svoje čete iz Češkoslovaške. Prav tako je kongres podprl vsa narodnoosvobodilna gibanja, ki se borijo proti kolonializmu in imperializmu, zahteval je zgraditev učinkovitega sistema evropske varnosti na temelju sedanjih meja, priznanje zakonitih pravic Kitajske v OZN in sprejem razdeljenih držav (kot so na primer Nemčija, Koreja, Vietnam — op. ured.) v svetovno organizacijo, pa tudi nove in bolj učinkovite ukrepe pri splošni in popolni razorožitvi.

Poleg velikih političnih problemov današnjega sveta je mladina na svojem kongresu obravnavala tudi razna druga vprašanja, tako na primer vprašanje šolstva. Tozadevno je kongres izglasoval resolucijo o demokratizaciji šolstva, v kateri mladina zahteva, da se v šolstvu uveljavi načelo samoupravljanja.

Nedvomno pomenijo rezultati tega prvega svetovnega mladinskega kongresa progresiven pritisk na letošnje jubilejno zasedanje OZN. Kajti večina udeležencev je bila prepričana, da se OZN ne bi smela razvijati v neučinkovito in v očeh mladih že naravnost smešno diskusijsko tribuno, marveč bi morala ponovno uveljaviti načela svoje ustanovne listine ter zagotoviti, da bi jih dosledno uveljavljali prav vsi, svoj obstoj pa upravičiti z reševanjem perečih problemov sodobnega človeštva.

KOROŠKO KMETIJSKO ZADRUŽNIŠTVO:

Začelo se je novo obdobje dejavnosti

V enaki meri, kot se kmetijstvo integrira z industrijskim gospodarstvom, naraščajo naloge kmetijskega zadružništva. Njihovo izpolnjevanje je pogoj, istočasno pa tudi ogledalo razvoja kmetijstva in gozdarstva. V razvijajoči se koncentraciji ostalega gospodarstva je v kmetijstvu napredek mogoč le, če v prehrambeno-gospodarski proizvodnji doseže koncentracijo ponudbe živil oz. surovin za živilsko industrijo. Medtem ko kmetijsko zadružništvo že dolgo zbira naročila kmetijskih obratnih sredstev in skrbi za njihovo ustrezno dobavo, stoji na področju zbiranja ponudbe kmetijskih pridelkov v tako skupno ponudbo, kakor jo trg in živilska industrija danes zahtevata, šele na začetku. Toda ti začetki obetajo obsežne razvojne možnosti, enako v prid povečanja kmetijskega dohodka kot pa v prid živilske industrije in redne oskrbe prebivalstva z živili, ki jih želi kupiti. Koroška praksa to potrjuje.

S temi ugotovitvami je Koroška Raiffeisnova zveza na zadnjem občnem zboru v ponedeljek minulega tedna potrdila pričetek novega obdobja v razvoju koroškega kmetijskega zadružništva. Koroška Raiffeisnova zveza je lani v sodelovanju s kmetijsko zbornico in s kmetijskimi proizvodnimi krožki začela ubirati nova pota na področju prireje mesa in njegovega vnovčenja. Na strani prireje mesa so zboljšanje in standardiziranje kvalitete ter koncentracija ponudbe osnovni elementi te kooperacije, katerim se na strani vnovčenja pridružujejo pogodbena dobava in časovno vezan odkup ter cene po kvaliteti kot nadalnji elementi.

Ta oblika kooperacije predstavlja prvi in najpomembnejši korak h povečanju vpliva domačega kmetijstva na čedalje bolj koncentriranem trgu z živili. Letos pa so osrednje organizacije kmetijskega zadružništva jugovzhodne Avstrije napravile drugi, najmanj tako pomemben korak. Za kmetijsko zadružništvo Gradiščanske, Koroške in Štajerske je bilo z združitvijo regionalnih zadružnih predelovalnih podjetij ustanovljeno osrednje zadružno podjetje, ki bo vpliv kmetijstva na trgu z mlekom in mlečnimi izdelki ter z mesom in mesnimi izdelki vidno povečalo. Mlekarska zveza Štajerska — Koroška, Štajerska zadruga za vnovčenje živine ter oddelek za promet z živino in tovarna mesnih izdelkov Koroške Raiffeisnove zveze bodo od 1. januarja 1971 naprej v skupnem podjetju imele v rokah tako predelavo mesa in mleka kot pa oskrbo trga, zlasti pa največjih trgovskih združenj z mesnimi in mlečnimi izdelki.

Odločitev Koroške Raiffeisnove zveze za tako koncentracijo na trgu mesa in mleka je sicer smela, toda za razvoj koncentracije, ki jo doživljamo na vseh področjih življenja, realna in edino pravilna. Z njo je krog kmetijskozadružnih prizadevanj na Koroškem po pospeševanju trga s kmetijskimi pridelki v glavnem zaključen. Kmetijsko zadružništvo bo s tem tudi na trgu z živino in mesom kmetova podaljšana roka, kakor je na trgu z žitom, koruzo, stroji ter drugimi kmetijskimi pridelki in potrebščinami.

Na vseh teh področjih je lani Koroška Raiffeisnova zveza zabeležila nove dokaze zadružne rasti in razvoja zadružne ideje. Iz letnega poročila je mogoče med drugim zlasti povzeti, da se je lani promet blagovnega oddelka povečal za 12,9 odstotka na vrednost 591 milijonov šilingov. V tem prometu je — kakor smo že svojčas poročali — igrala koruza gotovo najpomembnejšo vlogo. Čeprav je njen pridelek lani presegel najdrznejša pričakovanja, sta njen odkup in skladiščenje zavzela potek, da kmetje težav niso občutili. Cena koruze je ostala stabilna. Kolikšnega pomena je že samo to, vemo iz izkušenj v preteklosti. Enako kot pri koruzi je lani Koroška Raiffeisnova zveza lani in letos v veliki meri stabilizirala cene klavne živine, prašičev in pujskov. H temu sta prispevali napoved cen za klavne prašiče po en teden naprej in pa bonifikacija cene kvalitetnih pujskov, ki jih je oddelek za promet z živino redno štirinajstdnevno odkupoval tam, kjer delujejo krožki za zrejo pujskov.

K zadružni oskrbi kmetijstva z reprodukcijskimi sredstvi samo tole. Lani je Raiffeisnova zveza koroškim kmetom dobavila

- 15.300 vagonov gnojil v vrednosti 212 milijonov šilingov, za 11,2 odstotka več kot leta 1968;
- 35.400 ton krmnih mešanic v vrednosti 84,4 milijona šilingov, za 20,1 odstotka več kot leta 1968;
- strojev, orodja in naprav v vrednosti 98 milijonov šilingov ter
- usluge svojih strojnoservisnih postaj v vrednosti 2,7 milijona šilingov.

Poleg tega so po poti pitovnih pogodb s kreditiranjem krmil koroški kmetje lahko prodali 1200 opitanih goved in 15.400 opitanih prašičev. Celokupno je oddelek za promet z živino odkupil govedi in prašičev v vrednosti 126 milijonov šilingov, tovarna mesnih izdelkov pa je predelala 1,6 milijona kilogramov mesa v vrednosti 57,5 milijona šilingov, za 14,9 odstotka več kot leta 1968.

Bančni oddelek je lani svoj promet povečal za 11,4 odstotka na 16,6 milijarde šilingov. Od tega je med drugim obseg hranilnih vlog narasel za 19, obseg posojil pa za 9 odstotkov. Promet na področju deviz, valut in turističnih čekov se je povečal za 12 odstotkov na 1,15 milijarde šilingov.

Niz teh pokazateljev je verna slika resnice, da je koroško kmetijsko zadružništvo na trdnih nogah, da zaupanje kmečkega prebivalstva v moderno zadružno samopomoč narašča in da je kmetijsko zadružništvo tudi v moderni industrijski družbi faktor, brez katerega delovanja mora nujno priti do nevarnih motenj ne le v oskrbi prebivalstva v živili, marveč tudi v oskrbi kmetijstva s potrebnim reprodukcijskim materialom.

(bl)

Štart projekta Gornji Jadran

Pred nedavnim je bil na Bledu posvet o startu del pri izdelavi turističnega projekta „Gornji Jadran", na katerem so se zbrali člani slovensko-hrvatske koordinacijske komisije, predstavniki slovenskih občin, ki so zajete v projekt ter predstavniki jugoslovanskih in tujih izvajalcev in uprave projekta.

Projekt, ki ga bodo pripravili v sodelovanju Slovenije in Hrvatske ter posebnega fonda za razvoj pri Združenih narodih, bo zajemal jadransko obalno območje od Šibenika na jugu do meje z Italijo na severu. Razen obalnega pasu bo vanj vključeno tudi kraško zaledje ter del slovenskega alpskega sveta. V okviru projekta bodo izdelali regionalni prostorski načrt vsega območja ter 12 podrobnejših načrtov za posamezne turistične centre.

Jugoslovanski direktor projekta ing. Marasovič je povedal, da so že pričeli z deli pri izdelavi regionalnega in nekaterih posameznih načrtov. Prvega bodo predvidoma končali v šestnajstih mesecih, celoten projekt pa v dveh letih. Pri delu sodelujeta poleg jugoslovanskih urbanističnih in raziskovalnih ustanov še dve organizaciji iz Francije in Anglije.

Pred sestankom se je zbrala slovensko-hrvatska koordinacijska komisija, ki je med drugim določila, da med 12 turističnih centrov, za katere bodo izdelali podrobnejše načrte, iz Slovenije uvrstijo Strunjan in Bohinj. Nekatere druge kraje pa bodo skušali vključiti še kasneje. Komisija je za inozemskega direktorja projekta izvolila ing. Wippnerja, znanega švicarskega strokovnjaka za alpski in zimski turizem.

„Tigrove kletke" v Južnem Vietnamu:

Nečloveško ravnanje s političnimi jetniki

Pred kratkim je skupina ameriških poslancev na obisku v Južnem Vietnamu odkrila, kako sajgonski režim nečloveško muči politične zapornike. Zahodnonemški Spiegel piše o tem grozljivem odkritju:

V podzemeljskih celicah trpijo politični jetniki, ženske in moški. Žejo si gasijo z usmrajeno vodo in lastnim urinom. Hranijo se z rižem, v katerem je pesek in z muhami, suhim mesom in hrošči. Stražarji, ki jih po mnenju Evening Stara ne bi „trpelo nobeno društvo za zaščito živali", mučijo jetnike.

V koncentracijskem taborišču na otoku Con Son, 230 kilometrov jugovzhodno od Sajgona, ima južnovietnamska vlada zaprte politične ujetnike — pogosto samo zaradi sodelovanja pri kakšni protivojni demonstraciji in večinoma brez sodbe.

Vse do nedavnega je bil ta otok, ki ga že od francoske kolonialne dobe uporabljajo za zapor, znan le malokomu. Potem pa je postal Con Son prav tako znan kot pred letom dni Song Mi: kot kraj posebne nečlovečnosti v vojni, ki je posebej bogata z nečlovečnostjo.

Tokrat grozot niso zagrešili ameriški vojaki, vendar pa tisti ameriški zavezniki, za katerih svobodo naj bi se Amerika bojevala že leta dolgo. Pač pa so Američani odkrili, kaj se dogaja na Con Sonu.

Augustus Hawkins in William Anderson, demokratska poslanca ameriškega predstavniškega doma, sta odpotovala s še devetimi poslanci posebnega komiteja za dejavnost Združenih držav Amerike v jugovzhodni Aziji v Sajgon. Tam jim je pet bivših zapornikov na Con Sonu predložilo dokumentacijo o zločinih na tem otoku.

Bivši zaporniki so povedali, da je do 5 jetnikov zaprtih v 2,70 metra dolgih in kak poldrugi meter širokih celicah. Vseeno ali spijo, jedo, bruhajo ali trpijo zaradi driske, njihove noge so v prvih mesecih ječe vklenjene v jeklene okove, ki so pritrjeni na meter debele zidove.

Za vsako glasno spregovorjeno besedo zapornike tepejo. Svoje uborne obroke hrane morajo pogoltniti v treh minutah. Enkrat na teden jih umijejo — takrat stražar polije zapornike v celici z vedrom vode. „Zadnje leto", so zapisali bivši jetniki na Con Sonu, „so nam samo osemkrat sneli okove: ob praznovanju novega leta, ob dnevu potujočih duš in en dan, preden so nas izpustili." Poslanec Hawkins: „Nisem si sploh mogel predstavljati, da se take reči lahko dogajajo. Moral sem se sam prepričati."

Poslanca sta se odpeljala z letalom v Con Son in zahtevala od poveljnika koncentracijskega taborišča, da jima dovoli govoriti z zaporniki. Poveljnik je rekel: „Z zaporniki lahko govorite samo po privolitvi notranjega ministra." Poslanec Hawkins: „Pa mu telefonirajte." Potem je poveljnik rekel po vietnamsko sovjemu pribočniku: „Telegrafirajte, a vseeno je, ali bomo dobili odgovor ali ne."

Notranji minister ni odgovoril. Poslanca pa sta od svojih informantov dobila tudi skice, ki so prikazale, kje so na otoku, na katerem je 10 tisoč zapornikov, mučilne celice. To je bilo taborišče 4, v bližini športnega igrišča, med dvema visokima zidovoma, spredaj je cvetlična greda in za njo vhod.

Sem seveda komandant ni peljal teh dveh Američanov. Neki njun sodelavec pa je pri obhodu taborišča odkril vhod. Hawkins je rekel komandantu: „Kam vodijo ta vrata?" Odgovor: „Ven." Ameriška poslanca sta odprla vrata in našla za njimi to, kar sta iskala: 84 celic. Pred njimi so stali zaboji z apnom. „Kaj delate s tem?" je hotel vedeti Anderson. Komandant taborišča: „S tem belimo zidove celic."

Toda zidovi so bili zamazani in poslanec je moral „žal odkriti, da je dokumentacija točna". Hawkins je rekel Spieglu: „Bilo je bolj grozno, kot lahko popišem."

Neka starka je pripovedovala Hawkinsu, da so jo stražniki tako dolgo pretepali, da je oslepela. Drugi zaporniki so kazali noge, ki so ohromele zaradi okov. Hawkins: „Bil je grozen pogled. Bili so kot divje živali v zanemarjeni kletki."

Za poslanca, ki sta v prvih dveh letih vietnamske vojne podpirala ameriško politiko v Indokini, je ta otok danes „dokaz za to, da podpirajo nekateri Američani korupcijo in mučenje samo zategadelj, ker bi radi, da bi se vojna nadaljevala in da vlada, ki so jo spravili na oblast, ne bi padla".

Malo kasneje je Hawkins seveda moral spoznati, da ni tako malo Američanov, ki mislijo tako. Ko je v ameriškem veleposlaništvu v Sajgonu poročal o grozotah na otoku Con Sonu, „v poslaništvu niso pokazali nobenega razumevanja za ljudi".

PO ŠIROKEM SVETU

BONN — Zahodnonemški zunanji minister Walter Scheel se je minulo nedeljo vrnil z obiskov v Londonu in Washingtonu, kjer je našel vso podporo zahodnih zaveznikov glede sklenitve sporazuma o odpovedi uporabe sile v odnosih med Sovjetsko zvezo in Zah. Nemčijo. Scheel je izjavil, da pomeni soglasje Londona in Washingtona z vzhodno politiko zahodnonemške vlade dobro izhodišče za bližnja pogajanja s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Dodal je, da so bili razgovori z Homom in Rogersom spodbuda in podpora zahodnonemški politiki popuščanja napetosti v odnosih z Vzhodom in še posebej s Sovjetsko zvezo. „Ta politika je že dobila moralno in politično podporo Francije med Pompidoujevim obiskom v začetku julija," je Scheel dopolnil svojo izjavo.

COLOMBO — Predsednica cejlonske vlade Sirimavo Bandanaraika je te dni odprla zasedanje ustanovne skupščine, na katerem bodo proučili in sprejeli novo ustavo. Po njenih besedah bo nova ustava zagotovila Cejlonu položaj neodvisne in suverene socialistične države. Cejlon je zdaj dominion v okviru Commonwealtha. Na prihodnjih sejah bo ustavodajna skupščina proučila osnutek nove ustave ter poslušala mnenja predstavnikov sindikatov in drugih organizacij, preden bo ustavo sprejela.

HANOI — Severni Vietnam je pozval vse dežele, naj bojkotirajo proizvodnjo in prevoz ameriškega vojaškega materiala v Indokino. Hanoi tudi predlaga ustanovitev sklada za takšno akcijo v vseh deželah in za organizacijo stavk, ki bi bile v obdobju od 20. junija do 25. decembra in ki naj bi „prispevale k porazu Združenih držav Amerike". Ta poziv je objavil predsednik severnovietnamskih sindikatov ob začetku dvodnevne konference solidarnosti z narodi Indokine v boju proti ameriški agresiji.

RIO DE JANEIRO — Brazilija bo v prihodnje aktivneje sodelovala pri akcijah majnih in srednjih neodvisnih držav in sploh dežel v razvoju. To je osnovna misel govora, ki ga je nedavno imel brazilski zunanji minister Barbosa na vojaški visoki šoli. Barbosa je dejal, da je zbiranje majhnih in srednjih dežel ter dežel v razvoju „predvsem na temelju razvoja, ki je njihov skupen velelnik" edina rešitev glede na razkroj znotraj obstoječih blokov. Barbosova zamisel o svetovnem in področnem zbiranju majnih in srednjih držav utegne postati po mnenju političnih krogov nov element v prizadevanju vse Latinske Amerike, da bi na mednarodnem prizorišču bolj kot doslej nastopala z neodvisnih pozicij ter se zavzemala za konstruktivno sodelovanje in mir.

NEW YORK — Konec preteklega tedna se je po devetih dneh v burnem vzdušju končal prvi svetovni mladinski kongres; burne debate so izzvali poskusi, vsiliti kongresu nedemokratično, blokovsko obarvano proceduro, predvsem v komisiji miru. Kongres je zavrnil blokovsko politiko Združenih držav Amerike in Sovjetske zveze ter primere omejene suverenosti. Pozval je članice Združenih narodov, naj znova potrdijo in spoštujejo načela neodvisnosti in suverenosti ter enakopravnosti držav, kakor tudi načela o nevmešavanju. Kongres je odločno obsodil vsako agresijo v kakršnikoli obliki. Zahteval je konec ameriške agresije v Indokini in umik ameriških čet; prav tako je zahteval takojšen umik izraelskih čet z zasedenega arabskega ozemlja in priznal pravico Palestincem na samoodločbo kakor tudi pravico do ustanovitve palestinske države.

LONDON — Stavka britanskih delavcev čedalje bolj zaostruje nasprotje med vlado in sindikati delavcev v dokih. Heathova vlada je v začetku tega tedna izrazila trden namen, da z vojaško delovno silo zagotovi preskrbo britanskega trga z osnovnimi živili, ki jih vsak dan vozijo ladje v britanska pristanišča. Sindikalni voditelji pa so opozorili vlado na to, da se utegnejo upreti še drugi sindikati in da lahko pride celo do splošne stavke, če bo poslala čete v pristanišče.

DUNAJ — Državni predsednik Romunije Nicolae Ceausescu bo 21. septembra uradno obiskal Avstrijo. Romunski državnik bo s tem vrnil obisk avstrijskega predsednika Jonasa, ki je bil septembra lani na obisku v Romuniji. Ceausescu bo prišel v Avstrijo v spremstvu romunskega zunanjega ministra Manescuja.

BOGOTA — Kolumbijska vlada je v začetku tega tedna uvedla izredno stanje zaradi stalnih govoric, da bodo z neredi skušali onemogočiti razglasitev Pastrana Borrera za novega voditelja kolumbijske države. Vlada je objavila ta sklep po izjavi bivšega kolumbijskega diktatorja Pinilla, ki izpodbija volilno zmago novemu voditelju.

Mostovi v veliki svet

Tudi v našem listu smo pred nedavnim poročali o študijskem zborovanju mladine v Tinjah, kjer so razpravljali o tako imenovanem manjšinskem vprašanju. Uvodni referat je imel generalni tajnik Avstrijske lige za človekove pravice dr. Erich Körner in objavljamo tukaj odlomek njegovih izvajanj.

Uredništvo

Kadar govorimo o človečanskih pravicah, potem mislimo v prvi vrsti na zakone, ki naj bi zaščitili našo osebno svobodo nasproti državi in drugim „skupnim silam". Manj radi pa slišimo, da so poleg tega najmanj enakovredne človeške dolžnosti, od katerih prva je prav v tem, da spoštujemo „človečanske pravice" sočloveka.

K tistemu človeškemu pravičnemu področju, na katerem pride zlasti do veljave, razen z zakonom urejenega odnosa, tudi osebno vedenje samega človeka, šteje na primer tudi odnos do sodržavljanov druge narodnosti in druge govorice. Naše pravo jih naziva „manjšine" in prav tu na Koroškem pogostokrat izgovarjajo ta izraz z diskriminantnim (podcenjujočim) prizvokom. Zato bomo v praksi raje uporabljali izraz „narodnostne skupine", ki ne izraža manjvrednosti, pač pa enakopravnost.

V Avstriji narodnostne skupine niso zaščitene vse skupaj (koroški Slovenci, gradiščanski Hrvatje in Madžari, dunajski Čehi in Cigani, skupno približno 100.00), pač pa so po ustavi zagotovljene le posameznim narodnostnim spupinam enake pravice kakor pripadnikom narodnosti večine. Državna pogodba iz leta 1955 je zagotovila koroškim Slovencem in gradiščanskim Hrvatom določeno kolektivno varstvo, ki pa je bilo šele deloma uresničeno.

Svarilo papeža Janeza XXIII., ki ga je ta nepozabni človekoljub izrekel v svoji okrožnici „Pacem in terris" in ki se nanaša na narodnostne manjšine, se glasi:

„. . . Zapovedim pravičnosti popolnoma odgovarja, če se državni voditelji trudijo izboljšati življenjske razmere manjšinam, posebno v vsem, kar zadeva njihov jezik, kulturo, rod in običaje, kakor tudi gospodarsko dejavnost in iniciativo. Moramo pa poudariti, da so manjšine neredko pretirano nagnjene k poudarjanju posebnosti njihovega rodu, bodisi je to posledica reakcije na njihov sedanji položaj ali pa zaradi zgodovinskih dogodkov, da sami tako nizko ocenjujejo človekove vrednote, ki so vsem lastne, kakor da morajo vrednote človeške družbe služiti le v dobro njihovega rodu in ne prav obratno. Zdrav razum pa zahteva, da ti državljani priznajo tudi prednosti, ki so jih deležni v sedanjem položaju, da namreč vsakdanji stiki z državljani neke kulture precej prispevajo k izpopolnitvi duha in nravi."

V naši domovini bi veljalo te brez pridržkov pritrditve vredne vrstice bolj potrebno vtisniti v spomin oblastem, kakor pa vseskozi lojal. narodnostnim manjšinam. Prav oblasti so se v drugi republiki pustile dostikrat vplivati zaradi vztrajnih ugovorov nemško nacionalnih in renegatskih krogov, da niso dosledno izvajale že planiranih ukrepov v korist naših drugojezičnih narodnostnih skupnosti.

Mi, nemško govoreči Avstrijci, bi se morali veseliti, da imamo prav v naših sodržavljanih drugih narodnosti svoje mostove v veliki svet. Njihova ohranitev in skrb zanje naj ne bo le zunanjepolitični interes naše republike, temveč naj postane srčna zadeva vseh patriotov. Govorimo raje manj o razumevanju med narodi in o združeni Evropi, pač pa ravnajmo najprej z Avstrijci, ki imajo drugo materinščino ali drugo narodnostno pripadnost, kot s svojimi brati. Ne glejmo na upravičene želje naših narodnostnih manjšin nikoli s stališča strankarske politične volilne strategije, pač pa kot na željo, ki zadeva vsakega patriota in ki jo mora ta tudi podpirati.

Mi, kot ljudje, avstrijski patrioti in demokrati in tudi kot kristjani pa moramo dosledno odklanjati zlonamerno težnjo po zahtevi asimiliranja drugojezičnih narodnostnih skupin.

Boj gradiščanskih Hrvatov

za lastne redne oddaje v radiu

Delovna skupnost hrvaških gradiščanskih društev kot osrednja organizacija hrvaške narodnostne skupnosti na Gradiščanskem je naslovila na vodstvo avstrijskega radia prošnjo, da bi bile v lokalni spored gradiščanskega radia vključene redne hrvaške oddaje. Na to prošnjo je odgovoril generalni intendant Bacher, in sicer odklonilno.

Odklonitev te nedvomno upravičene želje oziroma zahteve gradiščanskih Hrvatov po lastnih radijskih oddajah je edinstvena: Bacher meni, da take oddaje niso možne, ker bi „prikrajšale" veliko večino nemških poslušalcev. Treba je priznati, da je to res svojevrstno pojmovanje načel enakpravnosti, zlasti če upoštevamo, da imajo nemški poslušalci v Avstriji na izbiro kar tri radijske sporede; in kljub temu bi jih nekaj minut oddaj v hrvaščini že „prikrajšalo", medtem ko avstrijski državljani hrvaške narodnosti po tej logiki očitno tudi zdaj niso prikrajšani, čeprav sploh nimajo lastnih oddaj.

Toda isti generalni intendant je v svoji „doslednosti" tudi nedosleden: Če bi hrvaške oddaje prikrajšale nemške poslušalce, zakaj jih potem prav tako ne bi prikrajšale tudi oddaje, ki jih avstrijski radio redno ima v raznih drugih jezikih za tuje turiste? Po znanih političnih dogodkih na Češkoslovaškem pa so bila v avstrijskem radiu (pa vendar ne iz političnih vzrokov!) uvedena celo dnevna poročila v češčini, ne da bi se kdo od nemških poslušalcev pritožil, da je bil „prikrajšan".

Bacherjeva „utemeljitev" torej prav ničesar ne utemeljuje, pač pa odkriva nazore, ob katerih je težko govoriti o dejanski enakopravnosti vseh avstrijskih državljanov ter o medsebojnem spoštovanju in razumevanju v duhu strpnega sožitja. Ravno v tej smeri pa bi moral radio kot moderno komunikacijsko sredstvo še posebno delovati.

Gradiščanski Hrvati pa na takšno nerazumevanje za svoje želje in potrebe niso naleteli le pri vodstvu avstrijskega radia, marveč so čutili potrebo, da povedo svoje „mnenje" k stvari, tudi še drugi. Med te spada tudi gradiščanski poslanec hrvaškega porekla Robak, ki zastopa stališča, iz katerih izhaja, kakor da bi bila rešitev edinole v čim hitrejši prostovoljni asimilaciji, torej v odpadništvu in narodnem izdajstvu, kakor bi to tudi lahko imenovali. Iz članka, ki ga je objavil v celovški „Kleine Zeitung", dobi človek vtis, kakor da bi pri zvestobi narodu, ljubezni do materinskega jezika in ohranitvi lastne kulture šlo le za nekaj podobnega, kot je na primer zbiranje znamk ali podstavkov za pivo, pri narodnih organizacijah, ki požrtvovalno gojijo in čuvajo svoje posebnosti, pa za kakšen kegljaški klub.

Kako je mogoče kaj takega spraviti v sklad z naprednim, socialistično opredeljenim gledanjem na svet, ne vemo, znano pa je, da podobne cvetke poganjajo na renegatskem zeljniku tudi pri nas na Koroškem — samo da je tukaj ozadje strankarsko-politično malo drugače pobarvano.

TEDENSKI SPORED

POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV

B R E Ž E

B R E Ž E

Petek, 24. 7. — Georges Feydeau: **MONSIEUR CHASSE**
Sobota, 25. 7. — Peter Luke: **HADRIJAN VII.**
Sreda, 29. 7. — Peter Luke: **HADRIJAN VII.**
Četrtek, 30. 7. — Georges Feydeau: **MONSIEUR CHASSE**
Petek, 31. 7. — Peter Luke: **HADRIJAN VII.**
Sobota, 1. 8. — Georges Feydeau: **MONSIEUR CHASSE**

Začetek predstav ob 20. uri na Petrovi gori v Brežah.

L J U B L J A N A

Petek, 24. 7. — Folklorni ansambel **„KOLO"** iz Beograda
Koncert moškega pevskega zbora **„FIDELIO"** iz Zahodne Nemčije
Podedeljek, 27. 7. — Balet 20. stoletja **„MAURICE BEJART"** iz Belgije
Torek, 28. 7. — Balet 20. stoletja **„MAURICE BEJART"** iz Belgije
Sreda, 29. 7. — Balet 20. stoletja **„MAURICE BEJART"** iz Belgije
Četrtek, 30. 7. Recital baritonista **GEORGA GOODMANA** iz Amerike

Začetek predstav ob 20.30 uri v letnem gledališču Križank (koncert 24. 7. v atriju Magistrata).

Znanstveno sodelovanje

na široki evropski ravni

V Parizu so se pred nedavnim sestali ministri za znanost na prvi evropski konferenci, na kateri so veliko razpravljali tudi o tako imenovani „migraciji" znanstvenikov. Ugotovili so, da je prav migracija znanstvenikov iz Evrope v ZDA prinesla Ameriki nesluten znanstveni vzpon, da pa je nasprotno v Evropi še vedno opaziti precejšnjo zaprtost znanstvenikov v okvire nacionalnih meja, k čemur prispeva precejšen del tudi nacionalna politika posameznih evropskih držav do svoje znanosti. Nenehni in nezadržni znanstveno-industrijski razvoj pa je tudi v Evropi začel rahljati meje ozkih nacionalnih okvirov.

Spoznanje, da lahko samo združena evropska znanost danes kljubuje in stopa vštric s svetovnim znanstvenotehničnim razvojem, je tudi na dnevni red pariške konference postavilo problem migracije znanstvenikov. In tej konferenci je treba priznati, da je pokazala voljo in željo po znanstvenem sodelovanju, o čemer govore sklepi in resolucije tega zasedanja. Na znanstvenem področju je začenjala izginjati nevidna, a vendar ovir prepolna politična meja med Vzhodno in Zahodno Evropo.

Seveda pa je znanstveno sodelovanje obstojalo tudi že doslej, na primer na geofizikalnem in oceanografskem področju, kjer znanstveniki z Vzhoda in Zahoda že dolgo vrsto let uspešno sodelujejo. Poleg tega se uspešno razvija bilateralno znanstveno sodelovanje. Tako so na konferenci ugotovili, da je v Evropi že 159 bilateralnih sporazumov o znanstvenem sodelovanju. Največ jih ima Francija, namreč 23, sledi Romunija z 21 sporazumi, Italija pa jih ima 20 itd.

Zdaj pa je konferenca evropskih ministrov za znanost v Parizu na široko odprla pot še tesnejšemu, organiziranemu, predvsem pa prijateljskemu znanstvenemu sodelovanju v Evropi, ne glede na državne meje in različne politične ureditve v posameznih državah.

KULTURNE DROBTINE

● Pod naslovom „Koroška umetnost 1900—1970" je bil v torek v celovškem Domu umetnikov slovensno odprt prvi del deželne razstave, ki naj bi — kakor pove že naslov — posredovala reprezentativen pregled stvaritev koroških umetnikov skozi deseletja. Prvi del razstave obsega slikarstvo ter so zastopana razna dela, ki jih doslej na Koroškem še nikdar niso razstavljali, ker so jih posebej za to razstavo prispevale razne ustanove na Dunaju in drugod. Gre za umetnine, ki so neprecenljive vrednosti ter gre samo zavarovalnina za čas razstave v milijone šilingov. Drugi del razstave, ki bo obsegal grafiko, plastiko in umetnostno obrt, pa bo odprt danes v Deželni galeriji. Edinstvena razstava, prirejena v okviru letošnjega „Koroškega slavnostnega leta", bo odprta skozi več mesecev ter bo gotovo pritegnila veliko število domačih in tujih obiskovalcev.

● Odbor umetnikov in izobražencev je v Parizu priredil dražbo slik za pomoč Peruju. Na dražbi je bilo 125 slik in risb slavnih umetnikov, med njimi tudi dela Pabla Picassa in Joana Miroja.

● Letošnji slavnostni tedni na Dunaju so obsegali skupaj 1070 najrazličnejših prireditev, pri katerih so našteli skupno 944.761 obiskovalcev. Med prireditvami je bilo 123 odrskih predstav, 54 oper, 15 operet, 15 baletov in 59 govornih komadov. Poleg domačih ansamblov je sodelovalo tudi 14 inozemskih skupin, o prireditvah pa je poročalo 250 novinarjev iz 34 držav sveta.

● V Alžiru je bil pred nedavnim prvi mednarodni lutkarski festival, pri katerem so poleg domačinov sodelovali tudi lutkarji iz Francije, Vzhodne Nemčije, Romunije in Bolgarije. V okviru festivala je bila tudi razstava, posvečena razvoju lutkovne umetnosti po svetu.

TONE SVETINA 29

UKANA

PRVA KNJIGA

Spet sta vpila, ko pa sta malo dvignila glavci, ju je obsul strojnični ogenj. Tišino pa je paral glas: „Titovi partizani se ne vdajo švabskim psom!"

Oficirji so se zbrali na posvet. Sprevideli so, da se partizani podali ne bodo, in tudi to, če jih ogenj ne uniči in če zdrže do noči, da se bodo prebili, zato so sklenili pospešiti požar.

„Speci jih kakor klobasice!" se je režal major Bock in si želel, da bi se kmalu grel ob velikem ognju sredi zelenega smrečja. Mrazilo jih je na položajih.

Medtem je skupina vojakov pripeljala dva ujeta partizana. Obstreljena sta bila ob napadu na nož in potuhnila sta se v smrečju, kjer so ju staknili. Major Bock se ju je razveselil in se obrnil k Wolfu:

„Mraz mi je. Zaslišiva ta dva bandita! Ogrela se bova. Morda vesta še za kakšno drugo enoto v bližini, da nam ne udarijo v hrbet po vašem napovedovnju."

„Kar zaslišite ju! To je težaški posel. Ne ukvarjam se rad s tem, posebno pa ne s temi tipi, ker ne boste zvedeli ničesar. Take stvari me spravljajo v slabo voljo," mu je odgovoril Wolf, ki mu ni bilo do tega, da bi z Bockom počel kar koli skupnega.

Bock pa se je našopiril: „Slišal sem, da pri tem delu odpoveste. Jaz bom zvedel, kar bom hotel! Ali staviva? V teh stvareh sem mojster!"

„I seveda, staviva! Deset steklenic piva za novo leto, če hočete, ali še več."

„Prav, velja," se je dvignil Bock, vzel s seboj svoje spremstvo in odpeljal ujetnika globlje v gozd. Ko je odpodil vojake, ki so ju pripeljali, so ujetnika obstopili njegovi ljudje. Bock je najprej ukazal, da so ju obvezali. Med delom ju je skrbno opazoval. Bila sta dva mlada fanta, oblečena v italijansko uniformo, kmeta ali delavca, z zgaranimi rokami, v obraz preplašena, toda s trmo v očeh. Ko so ju obvezali, jima je, prijazno smehljajoč se, ponudil cigarete in ju nagovoril prek tolmača.

Fanta sta molčala in odklonila cigarete. Užaljeno je Bock spravil dozo in nastopil ostreje. Na vsa vprašanja sta molčala in zmigavala z rameni, da ne vesta ničesar. Bock je pobesnel ob misli, kako se mu bo smejal Wolf. Zrasel je pred ujetnikoma in grozeče nihal s svojo konjsko glavo, dokler ni izbruhnil v histeričen napad in ujetnika s kopitom pištole drugega za drugim pobil v sneg, ju brcal na tleh in preklinjal. Potem je ukazal, da so ju zvezali in ju z rokami na hrbtu obesili na vejo stare smreke. Ujetnika sta po obrazu krvavela in molčala. Bock je grozil, spraševal zlepa in zopet grozil, zvedel pa ni ničesar. Bil je dober strelec s pištolo, zato je ujetnikoma iz razdalje nekaj metrov prestrelil ušesa in strel za strelom spremljal z grožnjami. Ujetnika sta molčala, le gledala sta ga z velikimi očitajočimi očmi. Kri je drla po vratu in jima močila srajco.

„Govorita, psa rdeča! Živa vaju zrežem na kosce!"

Ujetnika sta molčala! Roke so modrele. Veja je nihala. Prišel je policist s svežnjem jermenja in ju premlatil. Nič. Le gledala sta ga z očitajočimi očmi, ki so pekle Bocka kot žerjavica in mu vzele ves mir in razsodnost.

„Kaj takega! To je ponorel in sfanatiziran narod! Podljudje! Saj ne znajo niti govoriti! Človek pa hoče biti z njimi vljuden in kulturen!" je rohnel in opravičeval neuspeh pred svojimi ljudmi. Naročil jim je, naj ju spravijo k sebi. Policisti so jima natlačili snega za srajce in ju pozibavali. Bock ju je pustil viseti in odšel.

„Plačal vam bom novoletno pivo. To je nekaj nezaslišanega. Slabši so kakor Poljaki ali Rusi. Človeka spravijo ob živce," je dejal Wolfu, ko se je vrnil. Ta pa se mu je prizanesljivo smehljal in ga zbodel:

„Še na marsikaj se boste navadili v tej deželi. Medtem ko vas ni bilo, so branilci v hotelu odbili dva naša napada."

Levo pod hotelom so se branilci prebili k bližnjemu seniku in ga zažgali, da bi v varstvu dima prebili obroč. Senik je zagorel kakor bakla, toda črni zastor dima se je po vetru obrnil tako, da je omogočil Nemcem napad, namesto da bi koristil branilcem. Skupina, ki ga je zažgala, je bila kmalu pobita, ogenj pa je zadušil sneg. Čas je tekel. Plameni so že lizali črnine oken v pritličju in ostrešje se je sesedalo pod treski min. Goreča bruna so deževala po eksplozijah okoli poslopja in se dimila v snegu. Streljanje iz stavbe je prenehalo in Nemci so se zopet približevali. Wolf je imel neprestano daljnogled na očeh.

„Čudovit pogled na to ognjeno grobišče! Kot na vzhodni fronti. Ogenj in sneg! Čudovito se je boriti s tako hrabrimi sovražniki! Nekaj nepozabnega! Žal mi je le to, da jih bo pogubil plamen in ne naše krogle. Konec je z njimi. Podušili se bodo," se je obrnil k Bocku, da bi spodbudil njegovo ubijalsko strast. Ujetnika sta ga razbesnila in moral se je sprostiti.

„Res! Vse zavoljo obotavljanja in nedoslednosti. Sam bom vodil poslednji zamah! Zberite mi štirideset prostovoljcev," je dejal Bock oficirju, ki je bil pri njima, „in opremite jih z ročnimi granatami. Kaj menite, Wolf? Saj je primerno, da jim zadamo zadnji udarec?!"

Mirko Kumer
šestdesetletnik

Mož, o katerem danes pišemo, je človek, ki ni le gospodaril na svoji kmetiji in skrbel za svojo družino, marveč ima razumevanje tudi za dobrobit in blaginjo naroda v soseski, občini in deželi; človek, ki v zavestni zvestobi vzorom svojih prednikov posveča svoje sposobnosti našim skupnim koristim in prizadevanjem na vseh področjih narodnega dela, človek, ki dosledno izpolnjuje smotre in naloge svojega življenja.

Ta mož, ki mu ob njegovem življenjskem jubileju posvečamo te vrstice, je Mirko Kumer, p. d. Črčej na Blatu pri Pliberku, ki je v torek obhajal svojo šestdesetletnico. Ob svojem življenjskem prazniku se je lahko z zadovoljstvom oziral na minula desetletja, povezana z njegovo vsestransko in koristno dejavnostjo. Življenja ne smatra za praznik, marveč se ravna po načelu: Ni samo dolžan, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!

Že njegov oče, ki je padel v prvi svetovni vojni, je bil izreden talent — bil je glasbeno nadarjen in pisal je črtice. Ta je bil prvi vzor v Mirkovem razvoju. Tudi Mirko Kumer se je izobraževal z velikim navdušenjem ter je — kakor sam pravi — za svojo vzgojo hvaležen dvema učiteljicama, narodno zavednim ljudskim duhovnikom in predvsem prosvetnima društvoma v Pliberku in Šmihelu. Vedno je veliko bral in s pridom črpal znanje iz knjig. Kmetijsko šolo je obiskoval v Litzlhofu. Poleg tega se je udeležil tudi številnih poučnih tečajev in predavanj, kjer pa kmalu ni bil več samo poslušalec, marveč se je tudi sam oglašal k besedi ter se je razvil v izredno dobrega govornika.

Mirko Kumer je kmet z dušo in telesom. Svoj poklic ljubi, ljubi prostrana blaška polja in z radostjo spremlja mlado rast do zorečega klasa. Svoje družinsko življenje je uredil v smislu spoznanja, da dobre družine sestavljajo lepo vaško občestvo in sosedstvo. Od mladih dni je sodelavec in organizator v naši prosveti. Mnoga leta deluje tudi v javnem življenju. V nekdanji blaški občini je bil skozi eno delovno dobo župan, zdaj pa v združeni pliberški občini že od vsega začetka zavzema položaj podžupana. Že ponovno je bil izvoljen tudi v deželno kmetijsko zbornico. Veliko truda in skrbi posveča našemu zadružništvu ter deluje kot odbornik v vseh treh slovenskih zadrugah v Pliberku. Večkrat se oglasi v radiu in slovenskih listih, izreden pripovedni dar pa je izpričal v svojih vojnih spominih, ki jih je objavil v knjigi „Po sili vojak".

Mirko Kumer uživa spoštovanje pri vseh ne glede na narodno pripadnost ali politično usmeritev. Ob njegovem življenjskem jubileju se tudi mi pridružujemo z iskrenimi čestitkami in najboljšimi željami za prihodnost!

Iz Bilčovsa:

Konec šolskega leta

Tudi pri nas je napočil za šolsko mladino težko pričakovani dan, ko so v šoli delili letna spričevala in so otroci za dva meseca vzeli slovo od šolskega poslopja in utrudljivega učenja. Za nekatere je bilo to slovo dokončno, ker jim je potekla doba obveznega šolanja in bodo jeseni nadaljevali na višji šoli ali pa se bodo odločili za učenje poklica.

Kaj pravzaprav pomeni šola za mladega človeka, razume otrok šele v poznejšem življenju, ko znanje, ki mu ga je posredovala šola, lahko izkoristi v svoj prid. Današnji čas pa zahteva sploh veliko znanja in zato tudi veliko učenja. Mnogo je predmetov, ki jih poučujejo na naših šolah. Med temi je tudi učenje naše slovenske materine besede in to je za naše otroke izrednega pomena, kajti šele na podlagi znanja materinskega jezika se bodo lahko pravilno učili tudi nemščine. Velika je namreč zmota tistih staršev, ki mislijo, da je otrok z učenjem obeh dež. jezikov preobremenjen in da bo zato v šoli zaostajal. Prav nasprotno, otroci se z lahkoto priučijo obeh jezikov — seveda, če so dobri tudi učitelji in se potrudijo za napredek svojih učencev. Predvsem pa je potrebno, da starši svoje otroke prijavijo k dvojezičnemu pouku, ker le tako jim bodo zagotovili šolsko izobrazbo v materinem jeziku.

Z zadovoljstvom lahko poročamo, da smo imeli v zadnjih letih na naši šoli res skrbne učiteljske moči, ki so se povsem zavedale svojih dolžnosti. Za to jim gre vse naše priznanje! Z novim šolskim letom pa bo prišlo na šoli do precejšnjih sprememb.

Naša dolgoletna šolska ravnateljica Pavla Prugger je morala zaradi bolehnosti najprej na bolezenski dopust in potem v pokoj. Več kot četrt stoletja je vzorno opravljala svoje pedagoško delo na naši šoli, za kar ji velja vsa čast in zahvala. Čeprav je bila po rodu Nemka, se nikdar ni sramovala slovenske besede. V minulem šolskem letu je mesto ravnatelja prevzela učiteljica Rezi Schellander, ki je kot domačinka razen nekaj let vso svojo službeno dobo poučevala na naši šoli. Tudi ona gre zdaj v zasluženi pokoj in ji prav tako gre zahvala za vso skrb in prizadevnost, s katero je leto za letom vzgajala svoje učence. Lepa je vrsta tistih, ki so danes odrasli in v raznih poklicih ter se hvaležno spominjajo nazaj na šolska leta, ko sta jim zdaj poslavljajoči se ravnateljici polagali na življenjsko pot lepe nauke in navodila — tudi v urah slovenskega pouka.

Prav tako pa zapušča našo šolo tudi izredno dobra učiteljica Milka Mohar, ki je sedem let službovala pri nas ter si pridobila ljubezen svojih učencev in spoštovanje ter priznanje staršev. Vsi ne glede na strankarsko opredelitev smo želeli, da bi ona postala nova ravnateljica na naši šoli, a je bila menda prekratka službena doba vzrok, da do tega ni prišlo. Za njeno uspešno delo med nami pa se ji iskreno zahvaljujejo bivši učenci in njihovi starši.

Za novega ravnatelja na naši šoli je bil imenovan Walter Siegmund, ki je doslej vodil šolo v Št. Janžu v Rožu. Upamo, da se bomo tudi z njim dobro razumeli.

Vabilo

Vse ljubitelje slovenskega petja vabimo na

VEČER SLOVENSKE PESMI

v nedeljo 26. 7. 1970 ob 20. uri v Kulturnem domu v Ločah ob Baškem jezeru.

Sodelujejo: mešani in moški pevski zbor SPD „Danica" iz Št. Vida v Podjuni, Baški fantje in folklorna skupina iz Sel.

Prisrčno vabljeni!

Lep koncert v Št. Primožu

Slovensko prosvetno društvo „Danica" v Št. Vidu v Podjuni je — kakor lani — tudi za letošnjo turistično sezono pripravilo poseben pevski spored, ki ga namerava v raznih krajih južne Koroške posredovati domačim in tujim gostom, ki na tem ozemlju preživljajo svoj letni dopust. Prvi koncert v tem okviru sta imela moški in mešani pevski zbor pod vodstvom pevovodje Hanzija Kežarja minulo nedeljo pri Voglu v Št. Primožu.

Lahko ugotovimo, da je bil koncert popoln uspeh. Velika dvorana Voglove gostilne je bila izredno dobro zasedena in domačim poslušalcem so se pridružili tudi mnogi tuji letoviščarji, da prisluhnejo naši pesmi in v njej spoznajo deželo, v kateri živita dva naroda. Goste je uvodoma v imenu društva pozdravil Vladimir Wakounig, ki je posebej izrekel dobrodošlico kapelškemu županu deželnemu poslancu Lubasu, predstavnikom pevskega zbora iz Zreč na Štajerskem, s katerim vzdržujejo šentvidski pevci prijateljske stike, ter zastopnikom slovenskih organizacij in sosednih prosvetnih društev.

Moški in mešani zbor sta pod vodstvom Hanzija Kežarja izvajala zelo bogat in pester spored, ki je obsegel slovenske narodne in umetne pesmi, katerim so pevci dodali še dve nemški in ob koncu za nameček še Hartman-Gobčevo „Podjuno", na posebno željo deželnega poslanca Lubasa pa Kernjakovo „Mojcejo". O izvajanju sporeda moremo v kratkih besedah povedati le toliko, da je bil podan brezhibno in na visoki ravni, ki je zgovorno pričala o tem, koliko truda in požrtvovalnega dela so morali pevci in pevke in zlasti pevovodja vložiti v priprave; enako pa velja to tudi za vse soliste, ki jih zaradi velikega števila imensko ne moremo naštevati. Vsem skupaj gre za ta nastop visoko priznanje.

Besedilo za napoved sporeda je v obeh deželnih jezikih pripravil učitelj Tomi Ogris, zbor pa se je tokrat prvič predstavil v svojih novih nošah. V znak prijateljskega sodelovanja med pevci iz Št. Vida in Zreč je zreški pevovodja Mohorič ob zaključku prireditve izročil Hanziju Kežarju šopek rdečih nageljnov.

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM

Podljubelj

V Podljubelju, vasi jugozapadno nad Borovljami, je pokopališče tik ob državni cesti, ki vodi skozi Ljubeljski predor v Jugoslavijo. Na tem pokopališču počiva pet borcev, ki so zgubili življenje v oboroženem boju s fašizmom. To so:

Olipic Vilibald iz Trnj nad Kaplo ob Dravi, rojen 22. 10. 1920, padel 23. 4. 1945 pod Ogrizovo domačijo na Boroveliskih Rutah; Gräflinger Franc, rojen 6. 10. 1889 v Podljubelju, padel v rojstni vasi 9. 5. 1945; Weiss Ignac, rojen 16. 8. 1921 v Podljubelju, kjer je padel 10. 5. 1945; ostala dva na pokopališču pokopana partizana sta nepoznana borca.

Na pokopališču v Podljubelju ima spominsko ploščo tudi Cigovc Jožef, rojen 17. 10. 1901. Padel je 11. 5. 1945 v okolici Borovelj v bojih s fašističnimi tolpami, ki so se umikale iz Jugoslavije. Ni dognano, kje počiva njegovo truplo — na boroveljskem ali glinjskem pokopališču, ali pa so ga fašisti vrgli celo v Dravo.

Med borci na podljubeljskem pokopališču pa počiva tudi Olipic Urh-Peter, oče padlega partizana Vilibalda Olipica. Urh Olipic je umrl 17. 12. 1964 na posledicah vojnih naporov, saj je po dveh letih partizanskih bojev ostal 50-odstotni invalid. Dolga leta je bil prvi podpredsednik Zveze koroških partizanov.

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NAS!

Umrl je C. F. Peturnig

Prejšnji teden je v Celovcu po dolgi težki bolezni umrl, komaj 45 let star, C. F. Peturnig, eden najbolj znanih koroških novinarjev, dolgoletni urednik pri celovškem radiu.

V letih po drugi svetovni vojni je C. F. Peturnig opravljal številne funkcije, kjer povsod je vtisnil pečat svoje osebnosti, svoje globoke in brezmejne človečnosti. V središču vsega njegovega dela in prizadevanja je namreč vedno stal človek, zanj se je boril, zanj je pomagal sooblikovati nove oblike sožitja, razumevanja, spoštovanja; nove poti razvoja, napredka.

Kot učenec Josefa F. Perkoniga je C. F. Peturnig svojega velikega učitelja najbolj razumel in posnemal prav na spoznanjih pisateljevih zrelih let. Ne malikovanju zlaganim idealom, marveč resničnemu in iskrenemu proženju bratske roke je posvečal svoje komentarje o aktualnih dogodkih v deželi. Njemu gre v veliki meri tudi zasluga za izvajanje zamisli o alpsko-jadranskem sosedstvu. In tako je C. F. Peturnig — vede ali nevede — zastavil svoje življenjsko delo v korist uresničevanja nesmrtne vizije našega velikega Prešerna, da ne vrag, marveč sosed naj bo mejak.

V tem smislu ga bomo tudi ohranili v častnem spominu!

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

„Edino pravilno, pravzaprav bo to nekaj posebnega," je rekel Wolf in se cinično nasmehnil Bocku, ki je bil prepričan, da je prišel čas, da sune mrtvega leva z nogo v rebra. Dvoumno pa je dodal: „Seveda, če pohitite z napadom."

Kmalu se je zbrala v gozdu grupa štirideset mož, da jo bo vodil major Bock v zadnji napad. Vsakdo je imel za pasom zataknjenih nekaj granat, oboroženi pa so bili z avtomati.

„Ali greste z nami, major?" je vprašal Wolfa, ki se ni zganil. Ta se je samo odobravajoče nasmehnil:

„Ne, nimam namena."

„Ne razumem vas, major, da izpustite tako imenitno priliko," ga je osuplo gledal Bock in si tlačil za pas ročne granate.

„Res ni potrebno, da bi gostil vaše vrste in vam jemal slavo. Če se boste še malo obotavljali, bo v ruševinah itak vse mrtvo, in ne boste imeli koga pobiti. Poslušajte, saj že dolgo nihče več ne strelja. Gledal vas bom in poročal generalu o tem vašem pogumnem dejanju."

„Prav. Pa naj bo tako! Vi živite itak le od poročil," se je užaljeno obrnil Bock in odšel k svojim ljudem, jezen na Wolfa, ker mu je s svojimi pripombami zagrenil njegov načrt.

Po bobnečem ognju minometov je major Bock napadel iz gozda. Napredovali so skokoma in drveli mimo mrtvih. Krogle zaščitnega ognja so podražile majorja, zato je z rdečo raketo ustavil ogenj. Iz hotela ni odjeknil niti en strel. Nenadoma je okrvavljeno belo poljano objela tišina groze. Osupli so, nato pa besno planili naprej, da bi pobili, kar je ostalo živega v ognju.

„Naprej! Los! Los!" je zarjul Bock kakor bik, ki izziva na boj. Zanihal je s svojo konjsko glavo ter pogledal v temneče nebo. Dvignili so se in stekli proti dogorevajočemu poslopju. Tišina brez poka se mu je zdela sumljiva. Zato je zaostal za ljudmi, da bi otresel sneg z orožja. Ko so prvi strelci dosegli poslopje, jih je sprejel iz kletnih oken močan strojnični ogenj.

„O ti prekleti rdeči banditi" je zaklel Bock in skušal pognati svoje, ki jih je ogenj presenetil, naprej ,ko je zagledal v prizemnem oknu okrvavljeno glavo in kačje oko strojnice. Rezek rafal, in že se je zgrabil za prsi, kjer ga je čudno zapeklo. Vrhovi črnih smrek so se zavrteli v kolobarju ognja in dimnih stebrov in telebnil je v sneg s polnimi usti krvi. V ušesih mu je donel smeh strelca in razločen krik v nemščini:

„Na svidenje v peklu, gospod oficir!"

Vedel je, da to velja njemu in spomnil se je ciganke, ki mu je nekoč prerokovala, da bo umrl od nemške roke. K sebi je prišel šele v gozdu, kamor so ga privlekli vojaki.

„To je navadno sranje," je grgral in pljuval kri. Od tam pa, od koder mu je v oči bil požar, je prihajala pesem.

Klečal je v snegu in topo strmel v belino, kjer se je večal madež izpljuvane krvi. Ves je bil še pod vplivom napada in presenečenja nad nenadnim odporom. Prisluhnil je znanemu napevu in mrmral:

„Ti norci! Pojejo internacionalo!" Poznal jo je še iz mladosti. Žvižgal jo je sosed krojač, socialdemokrat, dokler niso prišli nacisti na oblast in ga je njegov oče spravil za mrežo, od koder se ni več vrnil. To je bila tudi vstopnica za njegovo kariero.

Na hitro so ga obvezali. Kakor v blodnjah je momljal:

„Poglej jih no, pse! Potuhnili so se. Tako fanatičen in tako blazen narod. Neverjetno."

Z drugimi ranjenci so ga pripeljali do Wolfa.

„Moj ljubi Bock, ali ste jo skupili? Pa ja ne pošteno?" Sklonil se je k njemu in mu s ciničnim mirom in prizanesljivim smehljajem gledal v odsotne, zdaj že skaljene oči.

„Bilo je malo prezgodaj. Nevarno se je bližati zadeti zveri."

Bock ga je utrujeno pogledal in mu z glasom, prežetim od prezira, zabrusil z zadnjimi močmi:

„Vi niste nikoli prehitri! Glejte, da ne boste nekoč prepozni! Poznajo vas kot lepega prasca!"

Wolf je osupnil in si nadel masko frontnega oficirja iz filmskih novic.

„Žal mi je, dragi kolega. Lepo se vam zahvaljujem za nasvet," je dejal dramatično. „Napravil bom vse, da pridete v rekordnem času v bolnico."

„Naredite kar hočete! Na nikogar se več ne zanesem. Vse je neumnost, z vami, potuhnjenimi rdečkarji. Samo Grete mi je žal. Upam, da ji boste povedali resnico o mojem koncu, vi, češčeni mrhovinar. Naredite mi vsaj to neumno uslugo."

Hotel se je dvigniti in še nekaj reči, pa mu je kri spet bruhnila iz ust. Obležal je negibno. Wolf je ukazal, da so ga takoj uvrstili v kolono hudo ranjenih, ki je bila pripravljena za odhod v dolino.

Takoj ko so konji z ranjenci in spremstvom izginili v gozdu, se je Wolf nevoljen vrnil na položaje. Preveč so imeli žrtev. Spomnil se je tudi na Ano. Kaj, če je v tem bataljonu? Po poročilu H-8 ni bilo točno označeno, v katerem bataljonu je. Če je bila v tem, je zgorela. Morda je ranjena. Zle slutnje so ga navdale z nestrpnostjo. K slabi volji pa so pripomogle še Bockove pripombe.

Sonce je utonilo za visokimi, belimi gorami. Mrak se je plazil med drevje. Goreče ruševine so še vedno obstreljevali z minami. Kadar so utihnile eksplozije, je prinašal veter vzdihe in krike ranjenih s planjave.

Ubijalski gnev, ki so ga razvnele v njem slike napada, se je polegel. Veter je prinašal duh požara in zoprni vonj po ožganem mesu, da mu je postajalo slabo. Ko je bledo

Okovi celibata naglo razpadajo

Velika večina duhovnikov in nun, ki beže v posvetno življenje, se s tem pošteno upira tistemu, čemur pravijo samovolja, zastarela cerkvena organizacija, ki krivično omejuje njihovo svobodo in odgovornosti ter duši njihove želje, da bi služili bogu tako, da bi služili človeku.

„Rodili smo se v pomembnem obdobju, polnem raznolikih poskusov, pustolovščin in spopadov," piše neki teolog, „ne le med krepostmi in pregrehami, marveč predvsem — in to je najbolj tragično — med krepostmi samimi. Premnogi duhovniki in nune, ki odhajajo iz svojega stanu in se odpovedujejo starim navadam, se znajdejo med pasivno krepostjo poslušnosti zastareli, razmajani strukturi in aktivno krepostjo ustvarjalnega odnosa do hitro spreminjajočega se sveta.

Nihče ne bi vedel natanko povedati, koliko duhovnikov in nun je „skočilo čez zid". Veliko odpadnikov in odpadnic si vzame dopust, potem pa jih kratko in malo ni več nazaj. Neki vatikanski predsednik pravi, da je samo lani odšlo iz samostanov 6500 nun. Kar zadeva duhovnike, pravijo v Vatikanu, da imajo najmanj 10.000 prošenj, v katerih božji služabniki prosijo papeža, naj jih odveže obljube; nedvomno pa je na tisoče tudi takih, ki so zapustili svoj stan, ne da bi prej prosili sveto stolico za dovoljenje.

Rimskokatoliško cerkev so duhovniki in nune vedno zapuščali, vendar je v preteklosti šlo le za posamične primere. Zdaj jo zapuščajo, kot je nekdo zapisal, v bataljonih. Toda mnogi zapuščajo svoj stan z globokim spoštovanjem do cerkve in celo z ljubeznijo do katoliške vere. Jezuitski sociolog Eugene Schallert pravi, da bi ta množični beg cerkve kot institucije ne prizadel preveč, če ne bi bilo med odpadniki toliko pomembnih ljudi — dobrih duhovnikov. „Cerkev zapuščajo nekateri najsposobnejši ljudje," pravi Schallert, „nekateri široko izobraženi in bistri, podjetni in nadarjeni. To so ljudje, ki so imeli zelo visoke položaje in so bili zelo vplivni."

Med temi je tudi James Shannon, ki je bil nekoč predsednik sveta združenj ameriških katoliških kolidžev (višjih šol) in eden redkih ameriških škofov, ki so promovirali na posvetni univerzi. Armadi odpadnikov se je pridružilo med drugimi tudi 315 članic losangeleške družbe Brezmadežnega srca, skupaj s predsednico društva in nekdanjo prednico sestro Anito Caspary.

Francoski teolog Jean Denielou je zapisal v vatikanskem glasilu „L' Osservatore Romano", da so napadi na celibat pravzaprav izzivanje papeževe avtoritete. James Shannon bi se morda deloma strinjal s to trditvijo. Pri tem klerikalnem eksodusu, pravi, „gre za kritiko temeljev cerkvene oblasti in načinov, kako so formulirani njeni nauki."

Na drugem vatikanskem koncilu je cerkev resda popustila glede svoje nespremenljivosti: v prihodnosti je videla bolj demokratično cerkev. A prav ta koncil, čeprav je bil v zadnjih stoletjih najpomembnejše gibanje za obnovo cerkve — je povzročil klerikalni eksodus. V začetku so razglasili drugi vatikanski koncil za pravi koncil v zgodovini, ki ne vodi v razkol. Mnogi pa se zdaj bojijo nevarnosti ki ji pravijo „psihološki razkol", v katerem bodo napredni katoliki formalno še ostali v cerkvi, vendar pa se bodo čedalje bolj borili za svojo definicijo krščanskega življenja.

Največja nevarnost takega „psihološkega razkola" je na Nizozemskem. „Pri nas jemljemo vse zelo resno," pravi nizozemski kardinal Bernard Alfrink. „Ni v našem značaju, da bi bili zelo ponižni. Nizozemci so zelo zahtevni in strogi." V letih po koncilu so bili nizozemski teologi med tistimi cerkvenimi voditelji, ki so najbolj vneto zagovarjali misel, da bi bilo treba cerkvene dogme na novo formulirati. Nizozemski katoliki so se ob podpori svojih duhovnikov divje uprli papeževi prepovedi glede uporabe kontracepcijskih sredstev in prepovedi nočejo upoštevati. V začetku tega leta pa je njihov cerkveni svet sprejel resolucijo, ki zahteva, da bi se smeli duhovniki sami odločati za celibat ali proti njemu.

Zakaj zadnje čase duhovniki in nune tako množično zapuščajo svoj stan? Nekateri menijo, da zato, ker se imajo božji služabniki za nemočne, in zato ker so razočarani nad svojim poklicem. Ameriški kardinal Wright prav tako razlaga ta beg z občutkom nemoči, ki se kaže v vseh mogočih oblikah: samotni menih meni, da mu ne dajo na voljo dovolj potrebnih sredstev za uspešno opravljanje njegovega poslanstva, nima dovolj knjig, da bi lahko vlival potrebno znanje svojim šolarjem; nuna nima dovolj zdravil, da bi lahko zdravila bolnike v bolnišnici; živahen mlad kurat se boji, da njegova mnenja ne bodo prišla nikomur na ušesa, ali pa da jih tepta z leti obremenjena cerkvena hierarhija.

Študije eksodusa govore o tem, da celibat ni tista poglavitna stvar, od katere beži duhovščina. Sociolog Schallert pravi, da mnogi duhovniki sicer zapuščajo svoj stan z mislijo, da se bodo oženili, da pa tiči resnični vzrok njihovega bega čisto drugje. Naklonjeni so spremembam, vendar mislijo, da je vse ostalo pri starem in da spremembe niso možne. Ugotavljajo tudi, da v jedru ne verjamejo v pravičnost cerkvenih zakonitosti. „Potem se začno vpraševati," razlaga Schallert, ‚Kdo pa sploh sem?' Odgovor na to iščejo pri prijateljih, predstojnikih, zaupnikih. Ker odgovora ne najdejo, se nazadnje odločijo za posvetno življenje in morebiti začno iskati tesnejšo vez s kakšno žensko. Ko se pogovarjamo z njim, vidimo, da misli na žensko. Potem pa začnemo raziskovati, kdaj se je vse to v njem začelo, in vidimo, da se ni začelo zaradi ženske."

Mnogi pa so imeli tudi velike težave, da bi se privadili na zrel odnos do ženske. Dekleta jim včasih pravijo: „Tak si ko štirinajstletni deček." Schallert pravi, da duhovniki povprečno štiri do pet let mučno razmišljajo, ali naj izstopijo ali ne, potem šele izstopijo. In tedaj se zanje najhujše težave šele začno.

Sedeminštiridesetletni Paul Hilsdale je bil nekoč jezuit. Zdaj je oženjen. „Duhovščino sem zapustil," pravi, „ker sem hotel postati človek, ki bi bil še veliko bolj odgovoren in ki bi znal še veliko bolj ljubiti. Cerkev in jezuitski red sta bili ozki področji, na katerih sem izražal svojo ljubezen. Potem sem našel svojo vrednost. Vsaj to sem spoznal, da sem bil vreden grešnik, če sem že bil grešnik." Hilsdale še hodi v cerkev, vendar pravi, da „je krščanstvo le eden izmed simboličnih sistemov, ki kaže na človekovo odvisnost od boga". Za katoliško vero pa pravi, „so časi, ko mislim, da si želi cerkev izdihniti".

V prvih letih po drugem vatikanskem koncilu so preživljali duhovniki, ki so zapustili svoj stan, trde čase. Njihovi nekdanji kolegi so jih zaničevali, često so jih zaničevale tudi njihove družine same, delodajalci pa so z nezaupanjem gledali na njihovo preteklost in na njihovo izobrazbo, ki „ni zadostna za posvetne službe".

Zdaj je njihov položaj dosti lažji. Papež ne dela več težav; kdor hoče, naj gre, menijo v Vatikanu. V Ameriki na primer so ustanovili nekaj posvetovalnic za duhovnike in nune, ki so se odločili za posvetno življenje. Tu jim svetujejo glede zaposlitve, dajejo jim duševno pomoč, če je potrebujejo, in često skrbijo tudi za to, da se nekdanji duhovniki spet srečajo ali seznanijo z nekdanjimi nunami. Neka taka posvetovalnica je priskrbela nekdanjim duhovnikom celo tako dobro plačane službe, v katerih zaslužijo 35.000 dolarjev na leto. Dasi imajo nekateri bivši duhovniki samo teološko izobrazbo, se zdaj poslovne službe čedalje bolj zanimajo zanje, ker „znajo duhovniki in nune jasno misliti".

In vendar je nunam v novem posvetnem življenju še veliko laže. Celo tiste nune, ki so se slovesno zaobljubile, da bodo ostale brezmadežne do groba, so dobile odpustništvo na sorazmerno lahek način. In se potem tudi lahko vživele v nov način dela in življenja. „Odhod iz stanu je danes preprosta stvar," pravi Midge Turk, ena izmed urednic mondene ženske revije „Glamour". Prej je bila sestra Brezmadežnega srca do leta 1966. „Nuna piše papežu in ga prosi, da ji dovoli zaživeti posvetno življenje, ker ne more več opravljati svojega poslanstva, in dobi hitro odgovor, da ji je ugodeno. Toda potem se v njej pojavi modni sindrom, ko se preobleče v civilno obleko in ugotovi, da ji noge spodaj nekako visijo."

Nekatere bivše nune so odprle posvetovalnico za tiste, ki bi hotele iti po njihovi poti. „Mi vedno povprašamo, ko nam nune pripovedujejo, da bi rade zapustile svoj stan, ne od česa bežijo, temveč kam bežijo." Resnica je namreč, da se v prvem obdobju novega življenja nekdanje nune le težko znajdejo, ker vedo samo to, zakaj so odšle iz samostana, ne pa tudi, kaj bodo počenjale zunaj njega.

Tistih 315 nun, ki so zapustile svoj red v Los Angelesu, tvori pravzaprav nekakšno izjemo. Vse te so vedele, kaj bodo počenjale v novem življenju. Še preden so se odločile, jim je bilo zagotovljeno, da bodo lahko še dalje vodile kolidž Brezmadežnega srca. In kakšna bo razlika med starim in novim življenjem? „Zdaj bomo predvsem svobodne, da bomo lahko delale tisto, kar je od nas zahteval drugi vatikanski koncil. Stara samostanska pravila glede obrokov, tistih minut in molitev so nas odvračala od razmišljanja. Nikoli nisi mogel kaj sam skleniti, vsi sklepi so bili za nas že pripravljeni." Zdaj imajo te nune resda manj odgovornosti, vendar pa tudi veliko več drobnih skrbi: kako se bodo oblačile, kakšne pričeske bodo nosile, kako bodo opravile vozniški izpit, kakšen avto si bodo kupile — in kako jih bodo stiskali davki.

Kako se bo končal današnji klerikalni eksodus? Kdaj se bo končal? Nekateri pravijo, da se bo eksodus množično nadaljeval še vse naslednje desetletje. Cerkveni konservativci se bodo počutili močnejše, toda ta njihova moč bo samo navidezna zmaga zagovornikov tradicije, ker ne bodo mogli privabiti k sebi takih naslednikov, kakršne si želijo. V tej fazi, ki se bo marsikje začela pred letom 1975, meni čikaški psiholog Eugene Kennedy, se bo nazadnje začela temeljita preosnova verskega življenja, ki bo potrebna za realnejše poslanstvo cerkve.

Resnica je, da so spremembe potrebne in neogibne. Toda zgodovinska pot katoliške cerkve je pač takšna, da se cerkev reformira šele potem, ko se poleže prah razdora in notranjih bojev. Tako be bo najbrž zgodilo tudi po tem uporu v vrstah katoliške duhovščine, pravi neki komentator.

Odkar je katoliško cerkev zajel tako imenovani pokoncilski val reform, se vedno spet pojavlja tudi vprašanje celibata — prepovedi ženitve za katoliške duhovnike. Seveda razpravo in včasih že kar pravi boj okoli tega problema ni sprožil šele zadnji koncil, pač pa ga je znova „aktualiziral" in stopnjeval v takšni meri, da je danes že mogoče govoriti o množičnem begu iz bogoslužja, o stalnem naraščanju števila duhovnikov, redovnikov in nun, ki zapuščajo svoj poklic in „bežijo" v zakonsko življenje.

Zahteve po odpravi ali vsaj olajšavi celibata podpirajo tudi visoki cerkveni dostojanstveniki, kar velja zlasti za nizozemske škofe, ki so v tej zvezi napovedali že „vojno" Vatikanu. Nizozemski kardinal Bernhard Alfrink je v prvi polovici julija razgovarjal z vatikanskimi krogi in ga je sprejel tudi papež Pavel VI., kateri pa je ob tej priložnosti znova poudaril svoje odklonilno stališče. Tako se je kardinal Alfrink moral praznih rok spet vrniti domov med svoje vernike, ki so že večkrat precej odločno povedali, da se ne strinjajo z zastarelimi predpisi.

S tem je dal papež še en negativen odgovor nizozemskemu pastoralnemu svetu, ki je predlagal, naj bi se duhovniki svobodno odločali, ali so za celibat ali ne. Kakšna bo reakcija, bo pokazala šele bodočnost. Vsekakor pa gre pri odločitvi Vatikana v bistvu za živčen, obramben ukrep ob globoki krizi, ki jo povzroča sedanji množični beg iz duhovniškega stanu in iz samostanov — nedvomno največji od reformacijskih časov dalje.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

sonce zdrsnilo za gore, jih je pričelo obupno zebsti. Dovolj mu je bilo ognja, smrti, dima in krvi. Misel na Ano ga je navdala z žalostjo. Obšlo ga je čustvo nesmisla in praznine, toda hotel je vztrajati do konca.

Zdaj niso več tvegali z napadom. Šele v mraku je vodja odredil zadnji napad na dogorevajoče ruševine. Ljudi, ki so šli mimo njega, je videl kot sence. Obstal je na komandnem mestu in šel je za njimi šele, ko so ga zdramili kriki, ki so mu zledeneli kri v žilah. „Najbrž koljejo ranjence," je pomislil in pospešil korak.

S spremljevalci se je napotil skozi gozd proti ognju, ki je metal krvav sijaj v mračino. Na planjavi okoli poslopja so njegovi ljudje obračunavali s tistimi, ki so ranjeni obležali v snegu. Bockov šofer je stal na plazu, ki je zgrmel s strehe, ko se je ta vžgala, in čakal na žrtve.

„Tu imamo še enega," so vpili vojaki, ki so iskali po ožarjenem bojišču. Skupina vojakov je privlekla človeka s prestreljenimi nogami in ga sunila pred šoferja. Ta se je razkoračil, zajel sapo, zgrabil fanta za boke, počenil, ga z gibom dvigalca uteži dvignil in v loku treščil v plamene. V pošasten krik se je mešal krohot in spodbujanje, ko so privlekli novo žrtev. Nekaj ranjencev so privlekli za noge kot ustreljeno divjad po snegu. Tik ob ognju pa so štirje zgrabili človeka za roke in noge in ga zagugali. Na povelje: ena dva, tri! so ga, kot so se otroci včasih metali v vodo, vrgli v ogenj. Wolf je za hip postal za hrbti vojakov, ki so gledali, kako se v plamenih človek zvije, zakrili, dvigne, pade, kako črni in spreminja obličje v pošastno masko. Vonj po ožganem mesu ga je razdražil do besnosti. Ob misli na Ano se je v njem vzdignil odpor do vsega, kar se je tu dogajalo. Stopil je še nekaj korakov bliže.

„Kaj delate?" je surovo kriknil z visokim glasom, kot bi udaril po jeklu, da so se ozrli presenečeni in obstali negibno.

„Nič posebnega, pospod major," se je opravičeval oficir, ki je vodil zadnji napad. „Majhen šport, igra za razgibanje. Naležali smo se v snegu."

„Prenehajte takoj s to neumnostjo, človek! In privedite mi nekaj ljudi, ki bodo govorili! Ne zmečite mi vseh prič v ogenj!" je z glasom, ki je sekal kakor meč, ukazal Wolf. Potem se je z rokami na hrbtu napotil okoli stavbe po bojišču. Njegov pogled je blodil in iskal po mrličih. Nedaleč od hotela je obstal pri dveh dekletih, ki sta ležali objeti, z obrazi zakopanimi v sneg. Na ukaz mu jih je spremljevalec obrnil. Videti sta bili, kot bi zaspali v snegu. Ena od njiju je imela dolge, na ramena padajoče lase kot Ana. Wolf se je sklonil k dekletu in jo pogledal od blizu. Z roko se je dotaknil njenih las in ji z lica obrisal sneg, s katerim jo je zasula mina. Njen obraz je bil leden in začutil je hlad na koncu prstov. „Ali je Ana?"

Ni bila. Za hip mu je odleglo. Vstal je in se odmaknil od ognja v goščavo, stran od vetra, ki je prinašal smrad po ožganem mesu. V gozdu je postal in čakal. Bil je vznemirjen. Privedli so mu nekaj ranjenih ujetnikov. Šele ko sta ga dva od ujetih prepričala, da v bataljonu ni bilo ženske z imenom Ana, se je umiril in prisluhnil strelom, ki so milostno vrtali v lobanje tistih, ki še niso bili mrtvi. Potem se je predal svojim mislim.

Ostal je sam. V temni senci pod osamljenim drevesom je opazoval vrvenje okoli tlečih ruševin. Nemci so odnašali svoje žrtve, trupla partizanov pa so ostala na planjavi. Kako fanatično, hrabro so se borili do konca! Ko bi se leto pred tem Paulusova VI. armada pred Stalingradom, ko je firer ukazal, naj pogine do zadnjega moža in postavi večni spomenik germanskemu bojnemu duhu, borila tako, ne bi padel mit o neuklonljivosti nemške vojske. Ti pa so se prostovoljno odločili za smrt. Ob misli, kako visoko ceno ima pri preprostih ljudstvih svoboda, mu je postalo tesno. Če bo dovolj takih, Nemci ne bodo pokorili sveta. O tem, da bi lahko propadli, pa ni maral razmišljati. Iz teme se je pokazala senca. Prihajal je častnik, ki ga je poslal, da ugotovi, koliko žrtev jih je stal ta napad.

„Pirova zmaga," je pomislil, ko je oficir poročal o lastnih izgubah. Štiriinsedemdeset mrtvih poleg množice ranjenih. Le kaj bo rekel general? Končno to ni njegova stvar, odgovornost nosijo izvajalci in ne režiserji, se je tolažil in poskakoval na mestu, ker ga je zeblo v noge.

Sredi noči so ovaduha Obada spustili domov. Zdaj je bil spet pastir v oguljenih hlačah in ponošenem suknjiču, zanikrn in odljuden. Tri leta je hodil v prvi razred in se je v šoli naučil le toliko, da se je znal okorno podpisati. Belo ogrinjalo je oddal. Tudi pištole, ki bi si jo rad pridržal, mu niso pustili.

Po ozki gazi je opletal, kot bi bil pijan. Bil je v resnici omamljen in ni mogel doumeti, da je pravzaprav on povzročil krvavi žar na nebu, ki mu ni šel izpred oči. Večkrat se je ustavil in se obrnil, če je res, kar je videl. In spet je hitel, skoraj tekel, da bi ubežal krvavemu nebu za seboj. Oddahnil se je šele v grapi, ki je vodila proti njegovi vasi.

Saj oče ne bo mogel verjeti. Doslej sta izdala le nekaj manjših stvari o sosedih, kurirjih in terencih. Zaman se je vse poletje potikal po gozdovih z živino in stikal za taborišči minerjev in diverzantov. Nekoč ga je dobila patrulja, takrat jo je še poceni odnesel. Nekaj zaušnic in krepka brca v zadnjico mu je bila za opozorilo, ko so ga zaslišali in se je neumno izgovarjal, da išče izgubljeno živino. Zdaj se jim je maščeval za tisto brco.

Med ranjenci je našel fanta, domačina, ki je bil navzoč takrat, ko so ga zaslišavali. Ko ga je ranjeni spoznal, se mu je Obad bedasto zarežal: „Saj me poznaš, kajne?" Potem mu je pritisnil cev pištole na čelo in pritisnil. Krogla je odtrgala čelno kost in zazijala je velika rana. Obad si jo

Otroci in počitnice

Šole so zaprle svoja vrata, šolski zvonec je utihnil in naši šolarji, dijaki in študentje so doma. Počitnice — že beseda sama pove, da so namenjene počitku. Staro pedagoško in psihološko pravilo pravi, da je v celotnem duševnem delu nujno potreben tak predah tudi zato, ker duševno delo v vročih poletnih dneh ni kdovekaj uspešno.

Vendar pa tudi počitnice naj ne tečejo tjavdan, naj ne bo njihova glavna vsebina brezciljno in brezplodno pohajkovanje in potepanje. Staro pravilo je, da je načrtno delo skoraj vedno uspešno. Tudi ni nič novega, da najbolje izkoristimo svoj prosti čas, če ga preživimo po nekakšnem urniku. Vse življenje je nekakšen urnik, kjer naj bi se vrstile ure plodnega dela ter ure počitka in zabave. Nekateri si seveda želijo življenjski urnik samih užitkov in zabave — toda to ni mogoče in je tudi prazno življenje.

Počitnice naših mladih ljudi so kaj različne — pač odvisno od socialne strukture in finančnih možnosti staršev. Nekateri gredo na morje, drugi v planine, tretji k sorodnikom zunaj domačega kraja, nekateri potujejo s svojimi starši ali sorodniki kam v tuje dežele, nekateri pa prebijejo ves čas počitnic doma.

Kaj ukreniti, da bi mladim ljudem ne bilo dolgčas, ko preživljajo počitnice doma? Vsekakor se ni bati, da bi bile počitnice dolgočasne tistemu, ki se je kje začasno zaposlil. Da se za kmečkega otroka doma vedno najde delo, tega menda ni treba posebej poudarjati. Včasih mu ga je še preveč, ko se kar pošteno namuči pri poletnem delu na polju.

Taki otroci res nimajo časa za lenarjenje in pohajkovanje. Huje je z otroki in mladostniki, ki doma nimajo nobenega dela ali pa ga ne vidijo in ne najdejo. Večkrat vzdihnejo matere takih otrok: Oh, da bi se le že začela šola, saj jih ne morem več krotiti! Zaposlene matere včasih tarnajo, da otroci v času njihove odsotnosti kaj narobe naredijo, večkrat prav občutno materialno škodo. Slišati je tudi, da ne ubogajo in ne izvršujejo raznih naročil. O vzrokih, da ne ubogajo, bi morali govoriti posebej, o vzgoji že v najnežnejši mladosti. Toda zdaj poglejmo raje na počitniški urnik.

Nikakor ni odveč pomisliti na to, da bo treba septembra spet v šolo. Vsi, ki bodo jeseni spet prestopili šolski prag, bi morali pregledati in pospraviti svoje šolske potrebščine. Ali je tam vse urejeno? Nekateri to store že zadnji dan pouka. Polica ali omarica mora biti urejena tako, da bo v njej le to, kar je za šolo potrebno. Toda nikar brezglavo metati proč vseh popisanih zvezkov in lanskih knjig! Morda so kje kakšne knjige, zvezki ali zapiski, ki bodo učencu koristili tudi v naslednjem letu. Ob takem pregledovanju se zazdi mlademu človeku marsikaj novo in nenadoma uvidi, da marsičesa ne zna, kar je med šolskim letom dobro obvladal, pa je sedaj že pozabil.

Torej ne bo odveč dobronameren nasvet mladim ljudem: Preglejte svoje police, uredite pa tudi svoje znanje! Prelistajte nekoliko slovarčke tujega jezika in kontrolirajte znanje svojega besednega zaklada. Ponovite glavna poglavja iz slovnice, oglejte si matematična pravila, formule v fiziki in kemiji — pa kaj je treba tu naštevanja, sami dobro veste, kje je vaše znanje šibko.

Zdaj pa še nekaj o tistih, ki jih jeseni čakajo popravni izpiti. Čudne nazore imajo nekateri od njih: zadnji teden bom malo pogledal, pa že bo. To bo res „temeljito" znanje! Najprej si mora pripraviti knjige in zvezke, iz katerih se bo učil. Nato si naj vso snov razdeli v primerna poglavja, potem si naj uredi urnik za ves avgust — in šele takrat bo videl, kako malo časa ima.

Med počitnicami naj bi vsakdo našel tudi dovolj časa za branje dobrih knjig. Vsakdo ki hodi v šolo, pa v počitnicah lahko prevzame nase tudi del gospodinjskih opravil in tako razbremeni mater, ki ji bo to v veselje in olajšanje, posebno še, če je poklicno zaposlena.

Nikakor ne smemo dopustiti, da bi bilo otroku v počitnicah dolgčas. Zaposli naj se s pametno razporejenim delom in s pripravo na šolo. Dolgčas je namreč nevarna rja, ki razjeda duševnost in večkrat vodi na neprava, nevarna pota. Otroci, ki bodo urejeno preživeli počitnice, bodo jeseni šli v šolo gotovo z boljšimi občutki kot tisti površnež, ki bo šele drugi dan pouka v septembru zbegano iskal aktovko s šolskimi potrebščinami, ker ne ve, v kateri kot jo je julija zabrisal. Kdor bo preživel počitnice smotrno in načrtno, jih bo preživel tudi pametno in prijetno, to pa je najboljše zagotovilo, da bo telesno in duševno pripravljen na delo v naslednjem šolskem letu.

Lažja hrana za vroče dni

Jedilnik mora dobiti „letno obleko", kar pomeni, da bosta na jedilni mizi prevladovala povrtnina in sadje. Za tiste, ki imajo hladilnik, bo lahko vnesti v jedilnik tudi kakšen hladen posladek, kremo ali sladoled.

Da ne bo kosilo, ki ga je gospodinja pripravila v potu svojega obraza, od ostalih družinskih članov naveličano odrinjeno, poskušajte z novimi kombinacijami jedi. Juhe zamenjate z jogurtom ali vegeterijanskimi sendviči ali z mešanimi solatami.

Da ob jogurtu ne bodo mesojedci godrnjali, korajžno kombinirajte jed s čevapčiči. Poleg čevapčičev ponudite slan krompir. Za sladek konec pa breskve z orehi. Za vsako osebo potrebujete eno breskvo. Breskve blanširajte, to se pravi, da jih za hip potopite v vrelo vodo, nato jih olupite in razpolovite. Povaljate jih v sesekljanih orehih. V vdolbino pa nadevajte stepeno smetano ali marmelado. Bolj bodo okusne, če bodo pred serviranjem stale nekaj časa v hladilniku.

Za vegeterijanske sendviče potrebujete za 2 osebi 50 gr margarine, 1 jajce, 1 žlico gorčice, 5 dkg sira in šop redkvic. Margarino penasto umešajte, pridajte gorčico, nariban sir in naribano redkvico, ter vse skupaj premešajte. S tem namazom premažete kruhke in jih okrasite s trdo kuhanim jajcem in drobnjakom.

Kot glavno jed servirajte francoski krompir. Za 2 osebi boste potrebovali ½ kg krompirja, 20 dkg mletega mesa, 2 dkg maščobe, 2 stroka česna, ½ čebule, zelen peteršilj ter 2 dl mleka in 1 jajce. Krompir olupite in narežite na rezine, iz ostalega pripravite nadev: na maščobi prepražite čebulo, dodajte česna in mleto meso ter dušite 15 minut. V namaščeno posodo iz jenskega stekla naložite plast krompirja in plast nadeva itd. Nazadnje prelijete z mlekom, v katerem ste razžvrkljali jajce in dodali zelen peteršilj. Pečete v precej vroči pečici eno uro. Servirajte z mešano solato.

Hladno jajčno solato pripravite takole: Za eno osebo računajte 1 jajce in 1 paradižnik. Ostali dodatki pa so: kisla smetana, olje, malo gorčice in limoninega soka, sol, poper ter sesekljan zelen peteršilj. Trdo kuhana jajca in paradižnike zrežite na enake kockice, dodajte vse ostalo in zmešajte.

Ali ste še mladi?

Odgovorite na tehle petnajst vprašanj, pa boste hitro ugotovili, ali ste še mladi. Torej — pričeli ste se starati, če

— raje počakate nekaj minut, da se vrne dvigalo, ki vam je ušlo, kot da greste peš v četrto nadstropje;

— vam je je težko prestaviti se z enega avtomobilskega sedeža na drugi;

— vam pade rokavica ali ruta na tla in se z naporom sklonite;

— takoj zravnate hrbet, ko se pogledate v zrcalo;

— obrnete nedrček naprej, ko ga zapenjate;

— čutite utrujenost v rokah, kadar držite sušilec za lase ali se češete;

— namesto da bi pohiteli in še ujeli avtobus, raje počakate nekaj minut na drugega;

— ste zjutraj pri prebujanju zlovoljni in potrebujete nekaj časa, da pridete „k sebi";

— se po pročuti noči v veseli družbi počutite „mačkasto", imate otečene veke in potemnelo polt;

— ne spite dobro, kadar spremenite posteljo in nimate priložnosti za običajni „večerni obred";

— raje razširite krilo ali bluzo, kot da bi shujšali za nekaj kilogramov;

— razmišljate, ali bi šli zvečer ven, kadar dežuje;

— neradi plavate v globoki vodi, četudi ste dober plavalec;

— ne čutite želje po spremenjenem stanovanju in se ne spomnite, da bi postavili mizo v drug kot;

— pričnete ljubiti slaščice in sploh postanete „gurman".

DROBNI NASVETI

■ Plastičnih tal ne umivajte s sodo, peskom ali drugačnimi ostrimi sredstvi! Zelo lepo jih negujemo z nežnimi detergenti, ki so sicer namenjeni volni in sintetičnemu perilu. Potem pa jih je treba zdrgniti do suhega s krpo.

■ Mokrih dežnih plaščev iz plastičnih vlaken ne sušite blizu peči!

■ Oster duh po znoju lahko odpravite na naslednji način: vlažno telo zdrgnite s sodo bikarbono, nato pa ga splaknite s hladno vodo.

■ Če nimate pri roki žlice za obuvanje čevljev, si lahko pomagate z zvitim papirjem ali z navadnim robcem. Toda pazite, da konec robca ali papirja vtaknete pred obuvanjem v čevelj.

■ Stare najlonske nogavice moremo uporabiti tudi za polnjenje dekorativnih blazin. Nogavice operite, posušite in jih zrežite na drobne kose, potem pa z njimi natlačite pisano blazino. Perete jo lahko brez težav skupaj s polnilom.

■ Pri barvanju vrat in drugih kosov pohištva denite v mastno barvo sok ene limone. Tako boste preprečili naval musič na sveže prepleskan les.

Kako se boste odžejali

Če ne verjamete, pa poskusite. Zanesljivo vas bo odžejal in osvežil mlačen čaj iz metinih lističev. V krajih severozahodne Afrike ga ponudijo gostu tako, kot pri nas črno kavo. Če tožiš za „mačkom", če ne moreš spati, če se slabo počutiš, vedno ti dajo metin čaj, ki res pomaga.

Za tiste, ki se ne marajo odreči pravi kavi, ledena kava. Skuhajte pol litra turške. Osladite jo s sladkorjem, ki ste mu primešali malo vanilije. Precejeno kavo hladite v hladilniku. Pred serviranjem nalijte v kelihaste čaše do polovice. Ostalo polovico pa napolnite s stepeno smetano.

Za velike in male pa še limonin flip:

1 rumenjak, sok 1 limone, 4 žlice sladkorja, osminka litra sveže smetane in mleko. Zmešamo z mešalnikom in ponudimo s slamico.

Pepel cigar in cigaret

Če ga hranite v zaprti pločevinasti škatli, vam bo večkrat dobrodošel. Z njim na primer prav lepo očistite kovinske predmete. Če imajo le-ti madeže, zmešajte pepel z nekaj kapljicami petroleja in ga nanesite na madež. Čez nekaj časa pepel odstranite in predmet zgladite z mehko krpo.

Tudi če postavimo vročo posodo na pohištvo, se napravi na njem madež. V tem primeru si pomagate s pepelom. Ovlažite ga s petrolejem in ga položite na madeže. Čez dobrih pet minut zdrgnite pepel z ožganim zamaškom, potlej pa še z mlačno volneno krpo.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

je zvedavo ogledoval in odšel naprej. Ustrelil je še mladega drvarja, ki ga je poznal iz pokljuških gozdov in obstal pri priletnem partizanu, ki se je potuhnil. Bil je prestreljen skozi noge in roko. Primorski kmet s Tolminskega ga je s sklenjenimi rokami prosil, naj ga pusti, ker ima tri otroke in ženo. Pomišljal je, sam ni vedel, kaj ga je zmedlo, ali oči ali roke. Zasmilil se mu je. Roka s pištolo mu je omahnila, nekaj je mrmral med zobmi, se obrnil in odšel k skupini Nemcev.

Ob robu gozda je postal. Pod njim je spala vas. Hiše so bile razmetane po poljani. Mrzel veter mu je obliznil razgreto čelo. Streslo ga je po vsem telesu. Devetdeset partizanov! Priprl je oči in videl je tisoč metrov dolgo kolono, kako izginja v gozdu proti Goreljku. Zadaj na saneh pelje hrano zanjo on in drugi kmetje. On je zadnji. Žepe ima polne rdeče soli, ki jo potresa v sneg. Kolona izginja kakor sence, ki so umrle, ko je mesec skril teman oblak in je mrzla noč padla na zaselek. Še enkrat se je ozrl na vse štiri strani, potem pa se je spustil kakor roparska žival naglo in prihuljeno proti svoji koči. V žepu je v potni roki stiskal dvesto okupacijskih mark, ki mu jih je naštel Wolf. V drugi roki pa ostanek cigare, ki je ni mogel pokaditi do konca.

16

Vodnik Keča se je s svojim vodom pomikal skozi sneženo goščavo ob robu Jelovice. Vojko, ki je pred vojno z očetom lovil po teh gozdovih in je poznal vsako stezo in kotanjo tega izgubljenega sveta, je gazil naprej. Med drevjem se je svetlikalo. Prigazili so do roba, kjer je skalovje strmo padalo v prepad. Na Babjem zobu smo, je oznanil Vojko. Kljub opozorilu so drug za drugim lezli naprej in hoteli biti deležni razgleda. Vojko se je razhudil: „Saj bodo še drugi kraji! Tu nas lahko opazijo Nemci iz kasarn in udarijo po nas s topovi."

„Jaz se ne bojim švabov, predaleč so," je rekel Keča in se prerinil naprej, prav na rob, na čistino. Noge je imel še vedno zavite v vrečevino in povezane z žico, ker še ni bilo čevljev za njegovo nogo. Sto metrov pod njimi je iz prepada molela ogromna skalna škrbina, podobna iglastemu zobu sredi prazne čeljusti.

Tudi Ana se je pririnila na rob. Vsi so strmeli in gledali. Pod njimi je v globokem koritu tekla reka. Prebila se je iz mrakobne soteske, kjer je tiho skalovje z dveh strani strmo padalo v korito in je bilo komaj prostora za cesto in železnico. Reka se je zvila kot kača, se pritisnila ob pobočje in tekla v blejsko kotlino. Nad njo so bile kasarne, razpostavljene kakor škatlice vžigalic.

Vojko jih je odpeljal naprej skozi gozd ob robu mizaste planote. Ustavili so se na robu skalovja na drugi strani. pod njimi je v kotanji, obkoljeni od visokih, belih gora in gozdov, ležalo jezero z otokom in cerkvijo.

„No, kje si doma," ga je vprašal Bosanec, „da nas povabiš na dobro večerjo."

„Tamle, pod tistim hribom, prav blizu obale," je kazal Vojko in z daljnogledom iskal svoj dom. Bežno hrepenenje za izgubljenim svetom ga je obšlo. Otroštvo, mladost, ki je izginila kakor kamen v vodi. Poleganje v kopališču, plavanje, čoln, ribe, race na zimo v ločju, druščina fantov, ki so oprezali za dekleti. Večkrat ga je obiskal Primož, potem sta se potepala ob reki, lovila ribe in jih pekla v žerjavici, zavite v papir.

„Ko bi bil jaz tako blizu doma, zletim kakor ptica," je dejal Keča, ki je rad govoril s prispodobami. „A kaj, ko sem se rodil tako taleč." Poln koprnenja po domu je zapel: „Oj Bosno moja . . ."

Primož in Vojko sta se zapletla v pogovor. Oba sta si želela, da bi napadla nemške štabe. Opazovala sta prihode k Bledu in ugotavljala nemške postojanke, ki so bile posejane ob jezeru. Kasarna je bila sedaj nekoliko oddaljena. Po dvorišču so mrgoleli vojaki kot mravlje.

„Keča, ali se vrnem na Zob in jim pošljem nekaj rafalov?"

„Ne šali se! To ni naša naloga. Zate bi moral zahtevati mulo, da bi ti nosila municijo," je oštel vodnik preveč zagnanega mitraljezca.

Potem so gazili ob robu skalovja in se nad senožetmi, kjer je pripeljala pot z Bele, ustavili ob seniku. Nekoliko niže so na okrajku, poraslim z gozdom, postavili oba mitraljeza in stražo v zasedo. Pri orožju so ostali dežurni, vod pa je polegel na senik. Proti poldnevu je opazila izvidnica globoko spodaj dva človeka. Vsi so bili hitro na nogah in se splazili v zasedo. Dolgo so prezebali v snegu, vendar nikogar ni bilo. Keča je opozoril izvidnika, če ni bilo morda to le njegova fantazija. Ker pa se je izvidnik zaklinjal, da je videl dva oborožena človeka, so obstali in čakali. Potem so zagledali spodaj, kjer je pot peljala iz gozda, dva moška. Manjši je imel puško prek ramena, drugi, visok in močnejši, pa je imel obvezano glavo. Z eno roko se je naslanjal na palico, z drugo pa se je držal spremljevalca okoli ramen. Šla sta počasi in se majala kakor pijanca.

„Partizana," je dejal Vojko.

„Da nista švabska raztrganca, ogleduha," je opozoril Primož.

„Naj bosta, kar hočeta. Še bolje je, če sta ovaduha. Sovražnika bomo ujeli živega. Podatki so nam potrebni."

Vojko ni odložil daljnogleda. Čez čas je vzradoščeno dejal:

(Dalje prihodnjič)

za oddih in razvedrilo

V. CANNING:

Očarljivo dekle

V svojem poklicu sem star mojster, in če kaj vem, vem, ali bo kaj iz kakega zelenca. Za oceno mi zadostuje samo en pogled. To je neke vrste občutek, instinkt. Pogledam in vem.

Zato sem, ko so pripeljali Martina Samsona, da bi delal z mano, takoj vedel, da ni za nas.

O, bil je lep, visok, prijeten, uglajen mladenič lepe zunanjosti in mehkega glasu.

— Marty, sem dejal — življenje kriminalca ni zate. Poslušaj me, takšnim kot si ti vlomi nikoli ne uspejo. Smolo imaš. To čutim.

Ni ubogal mojega nasveta. In nič mu ni uspelo. Že pet let je več v ječi kot zunaj. Vedno so ga prijeli, tako kot kukavica vedno pogleda iz ure, da napove čas.

Bil sem prepričan, da tako ne more več iti naprej. Skušal si bo zamisliti zares velik posel in se bo pahnil v ječo — za vedno.

Spet sem imel prav. Zakopal se je do groba. Zgodilo pa se je takole:

Marty se je prekvalificiral v strokovnjaka za operacije po hotelih. Lahko delo, če imate močne živce, lepo vedenje in — srečo. Marty je imel vse razen zadnjega.

Pride v hotel okoli devetih zvečer oblečen v večerno obleko, in pravi vratarju, da išče tega in tega iz te in te sobe. Vratar telefonira v sobo in če gosta ni tam, gre Marty na delo. Sicer pa se dela, kot da bo šel do gosta, toda že v prvem nadstropju spremeni smer.

Naslednji večer enak trik, samo v drugem hotelu.

Tako je prišel na vrsto tudi hotel Galaxy. Marty je sedel za točilno mizo, počasi pil in čakal, da bo ura devet. Za točilno mizo ni bilo nikogar več razen krasne plavolaske take vrste, ki so mu bile navadno všeč. Na srečo je delal, pri delu pa ga ženske niso zanimale.

Točno ob devetih je stopil k vratarju in ga prosil, da pogleda ali je gospodična Eva Delamain v sobi 303. Seveda je ni poznal, prebral je njeno ime v knjigi gostov pred dvema dnevoma.

— Žal mi je. Ne oglasi se, se je ljubeznivo priklonil vratar.

Marty se je prijazno zahvalil in stopil pred dvigalo.

V sobo 303 je prišel brez posebnih težav. Hodnik je bil prazen. Našel je razkošno opremljen apartma: kopalnico, salon, spalnico. Na mizi — velik šopek rdečih nageljnov in steklenico whiskyja.

Začel je preiskovati spalnico. Tam je našel nezaklenjeno škatlo, polno nakita — zadosti, da bi živel leto dni. Tu so bili srebrna tobačnica, vžigalnik in sveženj čekov, ki jih je vedno lahko zamenjati.

Marty je pospravil plen v žep in samega sebe počastil s kozarčkom whiskyja — v počastitev dobrega posla. Tisti hip je zaškrtal ključ v ključavnici.

Stranskega izhoda ni bilo nikjer Moral se je skriti za zaveso pri oknu v spalnici. Ni bil grobijan. Raje bi se izmazal brez hrupa, zato je sklenil, da počaka.

Vstopila je oseba, ki je sploh ni pričakoval. Dekle je slekla plašč, pogledala v kopalnico in vključila gramofon. Soba se je napolnila s tiho, opojno glasbo kakor v vzhodnih pravljicah.

Marty še ni videl bolj ljubkega bitja. Že se je kesal, da si je prav njo izbral za žrtev. Toda kaj hoče, takšno je delo. Upal je, da bo kmalu legla in zaspala. Tedaj bi se lahko potihoma izmuznil.

Ni imel sreče. Namesto da bi šla spat, je dekle zamenjala ploščo in izvlekla izpod postelje pleteno košaro.

— Umazano perilo, je pomislil Marty. Zato te košare prej tudi ni odpiral, ko je preiskoval sobo.

Dekle je dvignila pokrov, in Marty bi bil skoraj padel skozi okno, tako je bil presenečen.

Ali si lahko mislite, kaj je vzela iz košare? Ne boste verjeli, pa je le res. Iz košare je vzela kačo. Da, kačo. Ne kakšno majhno, nasprotno! Bila je dolga najmanj dva metra in zeleno siva, gibka in spolzka ... piton.

Nato si je dekle ovila kačo okoli vratu in telesa ter se tako zibala ob zvoku vzhodnjaških piščali. Pogleda ni odmaknila od zavese, za katero je stal Marty.

— Prej ko slej le mora zaspati, se je tolažil.

Dekle je izvlekla iz nedrij zlato verižico z ogromnim rdečim kamnom na koncu. Obračala ga je v roki in njegov blesk je omamljal njegove oči.

Dekle, ki se ziblje piton okoli njenih ramen, in ta kamen ... Marty je čutil, kako se njegovo telo rahlo ziblje po taktu glasbe.

Nenadoma — klik! Igla je zdrsnila s plošče. Dekle je nehala plesati in rekla:

— Ven!

Marty je ubogal. Obstal je pred njo.

— Veste, kdo sem? ga je vprašala

— Eva Delamain, je odgovoril kot robot.

— Eva Delamain, hipnotizerka in iluzionistka. Hipnotizirala sem vas in niti pomakniti se ne morete od tod.

Marty je skušal hoditi — zaman.

— Sedaj ste v moji oblasti, se je zasmejala. — Videla sem vas v baru. Ko ste odšli, mi je vratar rekel, da me nekdo išče. Opisal vas je. Zato sem odšla gor, da vidim, kaj hoče neznanec od mene. Vi pa niste samo neznanec, vi ste tudi lopov. Lopovi pa morajo biti kaznovani, kajne?

— Prav imate, je zamrmral.

— Torej vas bom kaznovala, je nadaljevala. — Čujte, dajte na posteljo vse stvari, ki ste jih ukradli, in se potem izgubite odtod. Ne bi imela rada opravka s policijo, ker potujem v Pariz, in vas bom kaznovala drugače. Recimo, da boste odšli dol do bazenčka v sredini hotelske veže, stopili vanj in sedeli v vodi pet minut. Ali ste razumeli?

Marty je pokimal. Napravil je, kakor mu je ukazala. Vrnil je plen in stopil na hodnik.

Samo minuto pozneje je hotelska veža oživela. Gostje so se smejali moškemu, ki je oblečen sedel pod vodometom. Prišel je tudi policaj in Martyju ukazal, naj pride ven. Ni ubogal — to je storil šele po petih minutah. Tedaj je nekaj v njegovi glavi napravilo klik in spomnil se je, kaj se je zgodilo v hotelu.

In to je konec. Marty je stal sredi hotela ves moker in ljudje so ga gledali kakor na razstavi.

Potem pa še enkrat klik — in moral je kupiti dva ducata rdečih nageljnov. Stopil je v dvigalo in spet odšel do sobe 303. Za sabo pa je puščal mokro sled. Potrkal je. Ko je prišla Eva, ji je dal cvetje in rekel:

— Gospodična, vaša lepota in nadarjenost sta me osvojila za vedno. Kamorkoli greste, grem za vami.

— Vstopite raje in slecite to mokro obleko, medtem pa vam bom nalila whiskyja.

Marty je slednjič — enkrat — vendarle imel srečo!

Anekdote

Dasi se je Churchill zmerom počutil krepkega in bil tudi videti fizično čvrst, je bil nekajkrat hudo bolan. Tako se ga je po teheranski konferenci lotila pljučnica in je v deliriju govoril: „Utrujen sem, do smrti sem utrujen, toda vse je pripravljeno, vse je začrtano ..." Padel je v nezavest in ko se je prebudil, je vprašal, kje je.

„V Tunisu, z generalom Eisenhowerjem," so mu odgovorili.

„Tunizija. Kartagina!" je slabotno vzkliknil. „Kje bi mogel lepše umreti kot na ruševinah Kartagine!"

*

Koch si je pri izpitu dovolil majhno šalo. Vprašal je kandidata:

„Kaj bi storili, če bi vas kdo poklical, da bi mu ozdravili konja z zlomljeno ključnico?"

Kandidat je naštel celo vrsto zdravilnih metod.

„Ne, ljubi moj," je odvrnil Koch, „jaz bi tega konja za vsako ceno kupil in nato z velikim dobičkom prodal kakemu muzeju. To bi bil namreč edini konj, ki bi imel ključnico."

*

Max Liebermann, znani slikar, je bil nekaj časa profesor na akademiji. Nekega dne so prišli gojenci trumoma iz klopi in ga prosili, naj jim dovoli, da odidejo ta dan domov. Vsi so meli enake izgovore. Tedaj je Liebermann velel:

„Tišina! Prosim vas: tisti, ki jim je umrla stara mama, naj stopijo na desno, tisti, katerih sestra ima danes poroko, pa na levo!"

HENRY COSTER:

MAŠČEVANJE

John Starwood je že v mladih letih zašel na kriva pota. Ko je še hodil v šolo, ali bolje rečeno hodil mimo šole, se je naučil dovolj, da je propadel za vse življenje. Pozneje so bili dogodki taki, da so bili vsi prepričani, da bo Johnny prej ali slej končal na električnem stolu ali v plinski celici. Razen če ne bo že predtem izgubil glavo v mračnem labirintu svojih idej, načrtov in poslov ...

Toda vrnimo se k zgodbi. Torej Johnny je že v šolskih klopeh krenil na pot manjšega odpora: ni se učil, kradel je, prednjačil v pretepih ... Nato je, to je bilo tudi pričakovati, zapustil šolo in se spustil v nevarno življenje skrivnostnega podzemlja v mestu. Kmalu si je pridobil številna policijska poznanstva in sloves specialista za „delikatne posle" pa „lahke roke", kadar je šlo za revolver. Čeprav so bile oblasti prepričane, seveda zasebno, da so številni vlomi, ropi in umori delo Johna Starwooda, ga nihče ni mogel odkrito obtožiti ali navesti prepričljivih dokazov. Jonny je bil samozavesten, vedno je poskrbel za dober alibi! In tako je postal Johnny slovit revolveraš, nekronani kralj podzemlja, fantom, ki je bil povsod, pa vendar nikjer.

Vse doslej sem povedal o Johnnyju samo tisto, kar sem slišal in bral. Odtod naprej — medtem sem namreč začel delati kot zasebni detektiv — pa pripovedujem lastne doživljaje.

V prid — poštenemu meščanstvu sem začel brskati za nevidnimi nitmi Johnnyjevih poslov. Skratka, po dolgotrajnem trudu mi je uspelo spraviti Johnnyja za rešetke zaradi preglasnega streljanja, v katerem je neki Johnnyjev nasprotnik obležal na parketu bara Modra zvezda. Res je bil Johnny vztrajen in je trdil, da je šlo za samoobrambo. Ker ni bilo dovolj dokazov, so ga obsodili na petnajst let zapora.

Brž ko sem to dosegel, sem bil prepričan, da imam enega sovražnika več. Moje slutnje je potrdilo tudi obnašanje samega Johnnyja na sodišču: meril me je z očmi, grdo gledal, ko sem pričal proti njemu. In iskre njegovih oči! Letele so kot rafal. Če bi šlo za krogle, bi bil v eni sekundi prerešetan. V očeh sem mu bral, da pripravlja maščevanje. Ko pa sem slišal sodbo, sem se pomiril ob misli, koliko časa bo Johnny „tam".

Odtlej je minilo točno sedem let. Sedem dolgih let, v katerih sem pozabil na Johnnyja Starwooda.

Tistega dne sem po poklicni navadi stopil v Modro zvezdo. Naročil sem martini. Komaj sem ga srknil, je stopil k meni barman Charley.

— Zdravo, Doc!

Dvignil sem kozarec in ga pozdravil.

— Že veš novico? Še nisi slišal? — je dejal Charley.

Vprašujoče sem ga pogledal.

— Johnnyja so izpustili. Johnny Starwood, saj ga poznaš ... — je nadaljeval Charly in mi na kratko pojasnil. — Dobro obnašanje, dober odvetnik, pomankanje dokazov, saj veš ...

Nisem se prestrašil, ni pa mi bilo niti vseeno.

— Slišal sem od Chaka, da Johnny ne misli ravno preveč lepo o tebi. Omenja neke račune. Če bi bil na tvojem mestu, bi se malce pazil ... Hiter je pri revolverju, — je nadaljeval Charley.

Komaj je to rekel, je stopil v bar — Johnny Starwood. Počasi in dostojanstveno, mirno in hladnokrvno ... V hipu je nastala tišina. Gostje so ga molče opazovali, a Johnny se ni brigal zanje. Stopil je k točilni mizi. Točajka ga je gledala s strahom v očeh.

— Dvojnega! — je rekel kratko.

Opazoval sem ga, tudi on mene. Niti ena črta njegovega obraza se ni premaknila. Mnogi so pričakovali Johnnyjevo reakcijo, hipno maščevanje.

— Še enega dvojnega! — je naročil Johnny in me mrko pogledal.

Nekaj je viselo v zraku. Nato je Johnny rekel Charleyu dovolj glasno, da so vsi slišali:

— Sedem let! Sedem let zaradi streljanja, ki je privabilo tudi nekega policijskega vohljača ... Od danes naprej je Johnny pametnejši. Na svidenje! Grem po dušilec zvoka.

Ko je Johnny odšel, so se vse glave avtomatično obrnile proti meni. Že vnaprej so me objokavali ...

— Dušilec? Hoče me likvidirati neslišno. Torej le maščevanje. Dušilec zvoka ... dušilec ... dušilec ...

Priznali boste, da je bila to nekakšna prikrita grožnja. Ni mi odkrito rekel: „Ubil te bom, pes!" — toda lahko sem kaj takega pričakoval. Moral sem biti pripravljen na vse. Najbolj sem se bal tišine ... Ta prekleta tišina!

Življenje je postalo napeto, polno nesmiselnega čakanja.

Odločil sem se, da kljub temu prebijem prijeten večer s svojim dekletom Lilly v neki boljši restavraciji. Dobil sem najboljšo mizo. Bila je vesela. Čebljala je in se hihitala. Tudi sam sem postal razpoložen. Pozabil sem na stalno pretnjo smrti, na Johnnyja, na dušilec.

— Bova zaplesala, Lilly? — sem vprašal.

Nenadoma sem zagledal Johnnyja Starwooda. Pomislite, igral je v orkestru, odlično igral — trobento. Kratko malo nisem mogel verjeti.

Tudi on me je opazil. Prisrčno se mi je nasmehnil in pomahal z roko.

Odmor med plesom. Bil sem zraven odra, tik Johnnyja, ki mi je zavpil:

— Torej, Doc, kaj praviš: kako igram trobento?

Pohvalil sem ga. Res iskreno.

— Naučil sem se v zaporu. Toda to še ni nič. Sedaj boš slišal blues z dušilcem.

Nato je nataknil dušilec na trobento in zaigral sentimentalno, zanosno. Gledal sem ga presenečeno, osuplo. Čutil sem, da se mi je odvalil kamen od srca. Pa on? Poredno me je gledal, se smehljal, kot da bi hotel reči:

— Kaj je, šef? Si se prestrašil, kajne? Te je oblila zona zaradi dušilca?

Meseci, ki sem jih prebil v pričakovanju njegovega strela iz revolverja z dušilcem, so bili dovolj veliko maščevanje.

Da, to je bilo izvirno Johnnyjevo maščevanje.

Za dobro voljo

Direktor pospremi do vrat elegantno damo. Ko se vrne, vpraša kurirja: „No, Janez, kako te je všeč moja nevesta?"

„O, saj ni treba, da bi morala biti všeč tudi meni," odvrne skromni fant v zadregi.

*

„Vaš mož je očitno nezavesten. Dajte mu vendar nekaj kapljic konjaka!"

„Kaj, zdaj, dokler je nezavesten? Tega mi ne bi oprostil nikoli!"

*

„Očka, ali te smem nekaj vprašati?"

„Kaj bi rad vedel?"

„Ali pes, ki je ukradel klobaso, lahko še kdaj postane policijski pes?"

*

Prijatelja se srečata na ulici.

„Ti si pa res nepoboljšljiv Casanova," pravi prvi. „Včeraj sem te videl z neko lepotico, s katero te še nisem videl nikoli."

„Hm ..., to je morala biti moja žena."

*

Profesor vpraša: Kandidat, naštejte kosti glave!"

Študent dolgo razmišlja, potem pa zastoka: „Prosim, verjemite mi, trema je kriva, da se zdaj ne morem spomniti niti ene. In vendar jih imam vse v glavi."

SPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠP
RTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORT
ŠPOR' TNI ŠP
RTNI ! ŠPORT
ŠPORT TNI ŠP
RTNI ! ŠPORT
ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠP
RTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORT

SLOVENSKI vestnik

● ZOPET JOCHEN RINDT

Letošnja sezona avtomobilskih dirk za svetovno prvenstvo v formuli I pomeni pravo zmagoslavje za Avstrijca Jochena Rindta. Rindt je slavil minulo soboto v angleškem Brands Hatchu svojo tretjo zmago v neposrednjem zaporedju in svojo četrto zmago v letošnji sezoni svetovnega prvenstva najhitrejših avtomobilov. Rindtu je poleg rutine pri vožnji stala ob strani tudi sreča. Vodečemu Avstralcu Brabhamu je v zadnjem krogu zmanjkalo bencina in tako je bila Rindtu omogočena zmaga. Avtomobilska dirka v Brands Hatchu je bila ena izmed najbolj napetih v letošnji sezoni; potekala je kot izrazit dvoboj med Avstralcem in Avstrijcem. Rindt je vodil do 69. kroga preden ga je prehitel Brabham, kateremu pa zmaga ni bila namenjena. Prvo mesto je torej zasedel Avstrijec Jochen Rindt pred Avstralcem Jackom Brabhamom in Denisom Hulmom (Nova Zelandija), 4., 5. in 6. mesto so zasedli po vrsti Clay Regazzoni (Švica), Chris Amon (Nova Zelandija) in Graham Hill (Velika Britanija). Rindt je povečal svoj plasma v končni uvrstitvi na 36 točk, Brabham ima 25 točk, Jacky Stewart pa 19.

● TOUR DE FRANCE

Letošnja najhujša dirka, takozvana Tour de France, se je minulo soboto končala v Parizu brez večjih presenečenj. Veliki triumfator te kolesarske dirke, ki je vodila 4300 kilometrov po vsej Franciji, je bil holandski kolesarski as Eddy Merckx. Dirko, ki je bila razdeljena na 23 kolesarskih etap, je Merckx prevozil v 119:31:45 urah in kot zmagovalec zadnje etape privozil v Pariz. S to zmago je Eddy Merckx postal tretji kolesar, ki mu je uspelo v eni sami kolesarski sezoni zmagati na kolesarski dirki po Italiji, Giro d' Italija in na dirki Tour de France. Pred njim je to uspelo le Italijanu Faustu Coppiju in franzoskemu kolesarskemu idoli Jaquesu Anquetilu. Izmed 23 kolesarskih etap na Tour de France je Merckx zmagal na osmih, poleg tega pa še v časovni vožnji. Tudi lani je na klasični kolesarski dirki po Franciji in na Giro d' Italija zmagal Eddy Merckx, vendar je bil tedaj zaradi osumljenega dopinga diskvalificiran. Na letošnji Tour de France je Merckx distanciral svojega najhujšega konkurenta Zoetemelka iz Holandije za 12:51 minut.

Kratke vesti

Kakor smo že poročali, bo avstrijski evropski boksarski prvak v welter kategoriji Hans Orsolics 3. septembra v dunajski mestni hali nastopil v pripravljalnem dvoboju za dvoboj proti svetovnemu prvaku Napolesu. Treniški partner tega dvoboja bo nekdanji svetovni prvak v kategoriji welter Eddie Perkins iz Združenih držav Amerike, ki velja za četrtega izzivača svetovnega prvaka.

Minulo soboto je bil VII. mednarodni jahalni turnir na Bledu, katerega se je udeležilo 29 jahačev iz Avstrije, Zahodne Nemčije, Italije Češkoslovaške in Jugoslavije. V preskakovanju zaprek je zmagal Korošec ing. Adolf Funder pred Čehom Boorom in Avstrijko Rumwolfovo. V drugi preizkušnji je avstrijka Rumwolfova zasedla odlično drugo mesto za Čehom Boorom, 5. mesto pa je zasedel Avstrijec Glatz.

V finalnem dvoboju skupine A evropske cone teniškega tekmovanja za Davisov pokal je minuli teden teniška ekipa Španije premagala reprezentanco Jugoslavije z rezultatom 4:1. Edino točko za Jugoslavijo je v tem dvoboju osvojil Željko Franulovič z zmago nad Orantesom.

Avstrijska reprezentanca v alpskem smučanju je 16. julija izgubila enega najboljših alpskih smučarjev, Herberta Huberja. Huber, eden najboljših tekmovalcev v slalomu na svetu, je po živčnem zlomu na svetovnem prvenstvu v Val Gardeni, napravil samomor. 26-letni Huber je na olimpijskih igrah v Grenoblu osvojil v slalomu za Avstrijo srebrno kolajno.

Minuli teden je gostovala na lahkoatletskem mitingu na Dunaju najhitrejša ženska in tam osvojila svoj peti svetovni rekord. Chi Cheng iz Kitajske je izenačila svetovni rekord Wyomie Tyus, ki leži pri odličnih 11,0 sekundah. Dosedaj je Chi Cheng osvojila svetovni rekord na 100 in 200 metrov, 100 in 200 jardov in na 100 metrov z zaprekami.

RADIO PROGRAM

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 — 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00. — **Dnevne oddaje** (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 25. 7.: 5.05 Ljudske viže — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Oddaja za ženo — 11.00 Naša lepa domovina — 14.20 Godba na pihala — 15.30 Koroška v pesmi in besedi — 17.10 Vesel konec tedna s pihalno godbo — 18.00 Koroško visokošolsko pospeševanje — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 Karte vseh vrst, satirična oddaja — 21.00 Zveneča Avstrija, ljudska glasba in pesmi iz devetih zveznih dežel — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 26. 7.: 6.08 Godba na orgle — 6.30 Poročila — 7.35 Vesele note — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Dunaj, ti si srce sveta — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Po željah — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 To je moj Dunaj — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Slike s potovanja: Koper, Piran in Rovinj — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10 Stachusova melodija — 21.30 Operetni koncert.

Ponedeljek, 27. 7.: 5.05 Vesel začetek dneva — 8.05 Vojaška godba iz Zgornje Avstrijske — 11.00 Tako zveni na Zgornjem Avstrijskem — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Kulturni problemi Koroške — 15.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 17.10 Ritmične kapriole — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 18.05 Oddaja SPÖ — 18.45 Note in beležke — 20.10 „Vsakomur svoje", kriminalna igra s podeželja — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Torek, 28. 7.: 5.05 Vesel začetek dneva — 8.05 Žandarmerijska godba z Zgornje Avstrijske — 9.30 Vesele note — 11.00 Lovec in njegova ljubezen — 14.45 Kaj raste na avstrijskih tleh — 15.00 Ljudska glasba iz Štajerske — 16.15 Želja po lepoti — 17.10 Zabavna paleta — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 18.05 Oddaja ÖVP — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Slavnostne igre v Bregenzu.

Sreda, 29. 7.: 5.05 Vesel začetek dneva — 9.30 Vesele note — 11.00 Ljudske pesmi — 14.30 Koroška domovinska kronika — 14.45 Koroška pesem — 15.00 Graški pevski solisti — 16.15 Ste zamišljen človek? — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Oddaja industrije — 18.05 Oddaja SPÖ — 19.15 Jezik domovine — 20.10 Lovska latinščina in druge ljudske laži — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Iz domovine.

Četrtek, 30. 7.: 5.05 Vesel začetek dneva — 8.05 Igra ansambel „Linzer Buam" — 9.30 Vesele note — 11.00 Ljudske pesmi — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Igrajo graški umetniki — 16.15 Po poklicu gospodinja — 17.10 Iz našega glasbenega paviljona — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 18.05 Oddaja ÖVP — 19.15 Kulturna prizma — 20.10 Ljudski svetniki na Štajerskem in Koroškem — 21.15 domače glasbeno ustvarjanje.

Petek, 31. 7.: 5.05 Vesel začetek dneva — 8.05 Igra pihalni orkester zahodnonemškega radia — 9.30 Slavni solisti igrajo klavirske sonate Beethovna — 11.00 Iz bavarsko-avstrijske alpske pokrajine — 14.30 Problemi koroških mest — 14.45 Literatura iz Štajerske — 15.00 Štajerski zbori — 16.15 Žena v kmetijstvu — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 18.05 Oddaja SPÖ — 19.15 Iz dobrih starih časov — 20.10 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.25 Pogled k sosedu.

Slovenske oddaje

Sobota, 25. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Zeleni gozd je lovčev raj.

Nedelja, 26. 7.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 27. 7.: 13.45 Informacije — Za našo vas.

Torek, 28. 7.: 13.45 Informacije — Narodno-zabavni ansambli — Športni mozaik.

Sreda, 29. 7.: 13.45 Informacije — Slovenski solisti.

Četrtek, 30. 7.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

Petek, 31. 7.: 13.45 Informacije — Po sledeh starih šeg in navad — Cerkev in svet.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 25. 7.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja z manj znanimi orkestralnimi deli glasbenih romantikov — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.25 Z ansambli domačih napevov — 12.10 Virtuozi na kitaro — 12.40 Polke in valčki s pihalnimi orkestri — 14.15 Glasbena pravljica — 14.25 Vrtiljak zabavnih zvokov — 15.40 Wagner in Strauß na koncertnih odrih — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Ansambel Mojmira Sepeta — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel bratov Avsenik — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S plesom in pesmijo v novi teden.

Nedelja, 26. 7.: 4.30 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z novimi ansambli domačih napevov — 14.05 Priljubljene melodije s pevci in pihalnim orkestrom — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Orgle v ritmu — 15.05 Iz opernega sveta — 16.00 Zabavna radijska igra — 16.37 Melodije s festivala „Slovenska popevka 70" — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavna glasbena oddaja — 22.20 Igramo za ples — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 27. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.45 Počitniški pozdravi — 12.10 Orkester Slovenske filharmonije — 12.40 Koncert pihalnih orkestrov — 14.10 Operetne melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Zabavni zbori — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.45 Naš podlistek — 19.15 Ansambel Maksa Kumra — 20.00 Charles Gounod: Faust, opera — 21.40 Melodije za vas — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Popevke iz studia Zagreb — 23.40 Za ples igra orkester Billiy May.

Torek, 28. 7.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.25 Narodne pesmi v priredbah Pavla Kernjaka — 9.45 Pihalni orkester Roland Jenkins — 12.10 Iz raznih časov in krajev — 12.40 Lepe melodije — 14.10 Instrumentalne skladbe za mladino — 14.25 Mladinska oddaja — 14.40 Prijetni zvoki — 15.40 Socialistični prizori iz opere „Cavalleria rusticana" — 17.10 Popoldanski koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.15 V torek nasvidenje — 19.15 Ansambel Mihe Dovžana — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Friedrich Dürrenmatt: Stranitzky in narodni junak, radijska igra — 21.34 Koncert lahke glasbe — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Popevke iz studia Beograd — 23.40 Za ples igra orkester Ray Anthony.

Sreda, 29. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Skladatelji mladini — 12.10 Iz oper Borisa Papandopula — 12.40 Od vasi do vasi — 14.10 S koncertnim orkestrom Mantovani — 14.35 Voščila — 15.40 Recital pianista Andreja Jarca — 17.10 Mladina sebi in vam — 18.15 Mediteranski capriccio — 18.45 Kulturni globus — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert beograjske filharmonije — 21.15 Iz domače lažje koncertne glasbe — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Zabavni zvoki iz studiov Zagreb, Beograd in Ljubljana.

Četrtek, 30. 7.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.45 Filmske melodije — 12.10 Violinist Yehudi Menuhin in komorni orkester — 12.40 Lahka glasba s simfoničnim orkestrom RTV Ljubljana — 14.10 Pesem iz mladih grl, posnetki z revije otroških in mladinskih zborov Slovenije — 14.25 Orkester berlinske filharmonije — 15.40 Skladbe slovenskih skladateljev: Vilko Ukmar — 17.10 Operni koncert — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 Klavir v ritmu — 19.15 Ansambel Ole Olafsen — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovensko pesnico Ado Škerlj — 22.15 Večer pri domačih skladateljih — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazza — 23.40 Plesni zvoki.

Petek, 31. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.25 Avstrijska narodna glasba — 12.10 Iz Verdijeve opere „Rigoletto" — 12.40 Čez polja in potoke — 14.10 Valčki in uverture — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Ansambel Borisa Kovačiča — 20.00 Poje Akademski pevski zbor „Tone Tomšič" iz Ljubljane — 20.30 „Top-pops" — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Bolniška blagajna

PRIČAKUJE VISOK PRIMANJKLJAJ

Koroška pokrajinska bolniška blagajna računa, da bo leto 1970 zaključila s primanjkljajem v višini 22 milijonov šilingov, kar bo za 5 milijonov več, kot je bilo predvideno v proračunu za tekoče leto. Dohodki bolniške blagajne bodo letos dosegli 450 milijonov šilingov. Od tega bo blagajna več kot 25 odstotkov morala izplačati bolnišnicam za zdravljenje zavarovancev; prvotno so bili ti izdatki blagajne predvideni v višini 115 milijonov, dejansko pa bodo za 5 milijonov šilingov višji. Podoben položaj je tudi v drugih zveznih deželah. Naraščajoči izdatki pa povzročajo skrbi tudi pokojninskim zavarovalnicam.

Socialno ministrstvo je zato pripravilo ustrezne zakonske predpise, s katerimi naj bi se izboljšal finančni položaj bolniških in pokojninskih zavarovalnic. Na podlagi teh sprememb bi se osnovna vsota, po kateri se računajo prispevki za socialno zavarovanje, povišala od sedanjih 4050 na 4800 šilingov, prispevek za zdravniške recepte pa od 4 na 5 šilingov; poleg tega bosta morali tudi pokojninska in invalidska zavarovalnica zvišati svoje prispevke za bolniško oskrbo zavarovancev.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

1. PROGRAM

Sobota, 25. 7.: 15.00 Mednarodni plavalni turnir — 16.30 Listamo v slikanici — 16.50 Daktari — 17.40 Za zbiralce znamk — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Kultura aktualno — 18.50 Wilson-Simonal-Show — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „Jaz sem gospodar v hiši", komedija — 22.20 Šport — 22.50 Čas v sliki — 23.05 Aktualno sonce — 23.10 „Vroče železo", kriminalni film.

Nedelja, 26. 7.: 15.00 Mednarodni plavalni turnir — 16.15 Za mladino — 17.40 Kontakt — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.25 Otrokom lahko noč — 18.30 Operni vodič skozi Straußovo opero „Kavalir z rožo" — 19.00 „Katharina Knie" — 22.20 Čas v sliki.

Ponedeljek, 27. 7.: 18.00 Orientacija — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Podoba Avstrije — 18.50 Mož od včeraj — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 FBI: Siamska mačka — 21.00 V žarišču: Lahka atletika — 22.00 Čas v sliki — 22.15 Politični portret: Otto Probst.

Torek, 28. 7.: 18.00 Danske beležke — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Kultura aktualno — 18.50 Skok iz oblakov: Dvojna igra — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Od Reinhardta do Karajana, 50 let slavnostnih iger v Solnogradu — 21.15 „La Musica", enodejanka — 22.05 Čas v sliki.

Sreda, 29. 7.: 11.00 „Polnočne čipke" — 17.00 Za otroke — 17.45 Mali slon — 17.55 Tukaj pride Peter — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Podoba Avstrije — 18.50 Ljubi stric Bill — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zadeva Mata Hari — 21.35 Ljubi svojo bližnjo, glasbeno zabavna revija — 22.45 Čas v sliki.

Četrtek, 30. 7.: 18.00 Iz cirkuškega življenja — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 18.50 Policija kliče: Sprejem na Japonskem — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Tiranska ljubezen, glasbeni film — 22.15 Čas v sliki.

Petek, 31. 7.: 11.00 Tiranska ljubezen, glasbeni film 18.00 Veselje ob glasbi — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Podoba Avstrije — 18.45 Oddaja industrije — 18.50 Dogodivščine ob Rdečem morju — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kriminalistični muzej: Amulet — 21.25 Aktualni dogodki — 22.25 Čas v sliki — 22.40 Vesel konec tedna.

2. PROGRAM

Sobota, 25. 7.: 17.30 Politični portret — 18.00 Ladja je priplula iz Troje — 18.30 Panorama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Aktualno sonce — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 „La Notte — Noč — 22.15 Telereprize.

Nedelja, 26. 7.: 18.30 Oblikovan iz ilovice — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Mednarodna televizij. univerza — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Polnočne čipke, kriminalni film — 21.55 Telereprize.

Torek, 28. 7.: 18.30 Simbolika v ritmu — 19.00 Otroka dobim — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Številka šest: General — 21.15 Intervju s Carlom Zuckmayerjem — 22.05 Telereprize.

Sreda, 29. 7.: 18.30 Indijska umetnost — 19.00 Revolucija v računici — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Za celo življenje — 21.45 Telereprize.

Petek, 31. 7.: 18.30 Od Schwarzwalda do Črnega morja — 19.00 Podoba človeka v ogledalu umetnosti — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Vesel konec tedna — 20.06 Šport 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Po sledeh Roberta Musila — filmska biografija — 21.25 „Mladi Törless" — 22.50 Telereprize.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 25. 7.: 18.00 Obzornik — 18.05 Nove melodije — 18.30 Jaimie MC Pheetersova popotovanja — 19.20 Sprehod skozi čas — 20.00 Dnevnik — 20.35 Festival dalmatinskih pesmi — 21.50 Skrivnosti morja — 22.15 Močnejši od življenja — 23.15 Kažipot — 23.35 Poročila.

Nedelja, 26. 7.: 9.00 Madžarski pregled — 9.25 Poročila — 9.30 Po domače s Slovenskim oktetom — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 11.40 Kažipot — 12.00 Jugoslavija dober dan — 17.15 Skupne počitnice, ameriški film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Čas banan — 21.20 Videofon — 21.35 Športni pregled — 22.10 Noč v vlaku — 22.40 Dnevnik.

Ponedeljek, 27. 7.: 17.15 Madžarski pregled — 18.15 Obzornik — 18.30 Risanka — 19.00 Mozaik — 19.05 Zabavno glasbena oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Atentator, drama — 22.05 Človek s kamero — 22.45 Poročila.

Torek, 28. 7.: 18.15 Obzornik — 18.30 Slonček Bimbo, pravljica — 18.50 Risanka — 19.05 Melodije iz Brašova — 19.35 Cesta in mi: Vozniške sposobnosti in zmožnosti — 20.00 Dnevnik — 20.35 Iz sveta fantastike: Baron Prašil, češki film — 22.05 V senci zvezd, glasbena oddaja — 23.05 Poročila.

Sreda, 29. 7.: 17.15 Madžarski pregled — 18.15 Obzornik — 18.25 Plus pet, mladinski quiz — 19.05 Narodna in zabavna glasba — 19.20 Športna oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Berlioz: Romeo in Julija, prenos predstave „Baleta XX. stoletja" — 22.00 Pariški mozaik — 22.30 Poročila.

Četrtek, 30. 7.: 17.15 Madžarski pregled — 18.15 Obzornik — 18.30 Jubilejni tabor, 10. zlet taborникov Jugoslavije — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Hvar, reportaža — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavno glasbena oddaja iz Montreauxa — 21.35 Kulturne diagonale — 22.05 Mannix — 22.55 Poročila.

Petek, 31. 7.: 16.45 Madžarski pregled — 18.15 Obzornik — 18.30 Sebastijan in odrasli — 19.00 Na poti po Istri — 19.35 Basen — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ranč prekletih, ameriški film — 22.05 Malo jaz, malo ti, quiz — 23.20 Poročila.